

www.agravista.md CEL MAI COMPLET PORTAL AGRICOL DIN MOLDOVA

CITITI ÎN NUMĂRUL CURENT:

De la 1 august fructele noastre
ajung în Europa

3

Învățăm de la japonezi
despre cooperative

6

Ion Sula: „Avem deschidere
spre o piață uriașă și totul este
în mâinile noastre”

7

Apicultorii se unesc în grupuri
de producători

9

Bolnavi de diabet zaharat
fără să știe

12

EMBARGO: MOLDOVA CAUTĂ PIETE PENTRU FRUCTELE SALE

De la 21 iulie 2014, R. Moldova nu mai poate să exporte fructe în Rusia. Rușii au declarat că fructele moldovenești sunt infestate cu o insectă periculoasă și au interzis temporar importul de mere, pere, gutui, caise, cireșe, piersici, nectarine și prune. Mai mult decât atât, moldovenii nu pot să transporte fructe nici măcar în bagajele personale. Situația creată i-a făcut pe moldoveni să declare că rușii se răzbună ca urmare a semnării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană (UE). După ce a interzis fructele, Rusia a intensificat controlul asupra legumelor, dar și a strugurilor.

Oricare ar fi cauzele reale care au stat la baza noului embargo impus de Rusia, cert este faptul că producătorii de fructe moldoveni, în acest moment sunt derutați și nu știu ce să facă cu producția pe care o vor aduna în acest sezon. Iurie Fală, director executiv al Asociației Producătorilor și Exportatorilor de Fructe, Moldova Fruct, a declarat pentru **AgroMediaInform** că decizia Rusiei i-a întristat pe producători. „Îmi pare rău că nu am învățat lecția după embargoul de acum câțiva ani. Acum ies la iveală unele lacune ce țin de calitatea produselor. Însă, interzicerea transportării fructelor în bagaje personale are tentă politică, cu siguranță. Nici într-o țară nu există perfecțiuni. Noi lucrăm pentru a înălțura problemele. Suntem cei mai afectați de acest embargo”. Iurie Fală crede că una din șanse pentru a supraviețui este de a pătrunde pe piața europeană, iar acum vom

vedea cum prietenul la nevoie se cunoaște.

Iurie Hurmuzachi, vicedirectorul Federației Naționale a Agricultorilor, AGROinform, ne-a declarat că refuzul Rusiei de a importa fructe moldovenești, va avea urmări negative asupra producătorilor de fructe. „Având experiența altor embargo-uri, ne-am convins că trebuie să căutăm noi piețe de desfacere a producției. Nu este ușor. Desigur că agricultorii își fac griji că nu vor avea ce face cu fructele, îndeosebi acei care aveau de-acum încheiate contracte cu partea rusă. Însă trebuie să fim realiști. Acest embargo nu a venit din senin, despre asta s-a vorbit de mult timp. Pierderile desigur că vor fi, dar mărimea lor depinde de cât de repede vom reuși să ne orientăm spre alte piețe”.

Președintele Consiliului de Administrare AGROinform, Alexei Ivanov, fermier din Mălăiești, Orhei, susține că decizia Rusiei

îi afectează pe producători, dar soluții pot fi găsite. „Nu vreau să stau în genunchi, să mă rog să fie primite fructele noastre. Caut noi piețe de desfacere. Fructele sunt bune. Totuși, pentru a exporta în Europa trebuie să respectăm anumite standarde. Fructele trebuie să fie sortate și ambalate. Demult trebuia să ne asigurăm și să investim în infrastructura post-recoltare: frigidere, case de ambalare. Din păcate, nici un producător acum nu are posibilitatea să facă o casă de ambalare”. Ivanov spune că va exporta fructele cel mai probabil în Belarus și Kazahstan, dar și în România pentru procesare. El consideră că decizia Rusiei îi va mobiliza pe pomicultori, pentru a obține produse de calitate înaltă, iar statul împreună cu UE, ar trebui să deschidă niște centre de sortare, ambalare pentru producătorii care vor să exporte în Europa.

Continuare în pagina 2

MOLDOVA CAUTĂ PIEȚE PENTRU FRUCTELE SALE

Sfârșit.
Început în pag. 1

Anatol Plăcintă, pomicultor din Sculeni, Ungheni crede că embargoul din partea rușilor era demult așteptat, însă este bucuros de faptul că au rămas piețele din CSI, unde putem exporta și încă pot fi găsite altele noi. „Nu este ușor, eu sunt permanent pe drumuri, caut unde să-mi realizez marfa. Avem fructe bune, care pot concura cu succes pe piețele externe și demult trebuia să ne orientăm în alte direcții”. Pomicultorul consideră că ar fi bine să acordăm o atenție mai mare aspectului fructelor noastre, pentru că ele sunt deja calitative și au un gust deosebit.

Serviciul fitosanitar rus Rosselkhoznadzor a interzis importul de fructe după ce o insectă, molia orientală a fost descoperită în caise. Ion Sula, directorul Agenției pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), susține că insecta în cauză nu prezintă obiect de carantină în țara noastră. S-a încercat atunci, spune oficialul, să se negocieze ca interdicția

să vizeze numai caisele, dar nu s-a acceptat. În Rusia ajungeau până acum cam 90 la sută din totalul de fructe moldovenești. După ce a interzis importul de fructe, Rusia a anunțat că renunță și la conservele noastre de legume. Se invocă mai multe încălcări ale legislației din domeniul apărării drepturilor consumatorilor.

De asemenea, rușii au intensificat verificările loturilor de legume ce vin din Moldova. Sunt vizate exporturile de varză, roșii, castraveți, cartofi, dar și strugurii. Într-un comunicat, Rosselkhoznadzor subliniază că dacă vor fi găsiți dăunători de carantină, consecințele vor fi mai severe decât în cazul fructelor. În acest caz va fi vorba despre neîncredere în Serviciul fitosanitar din R. Moldova și va urma o interdicție pentru toată producția noastră.

PROPUNERI ȘI SOLUȚII

Imediat după anunțarea embargoului de către

Rusia, autoritățile statului au luat atitudine, căutând soluții pentru a-i ajuta pe producătorii de fructe să iasă din situația creată. Premierul Iurie Leancă i-a convocat pe aceștia la Guvern și i-a asigurat că vor fi luate toate măsurile ca urmările acestui embargo să fie cât mai puține.

Fermierii au propus Guvernului adoptarea a trei măsuri urgente. Prima din ele ar fi introducerea amânării la plata creditelor. A doua, ar fi cea de restabilire a ordinii în domeniul

Iurie Leancă i-a cerut ministrului Vasile Bumacov să elaboreze un mecanism de achiziție a fructelor.

Premierul a declarat că se examinează posibilitatea ca fructele și legumele moldovenești respinse de Rusia, să ajungă în curând pe piețele din țările UE, dar și pe piața arabă. Totodată, el a precizat că piața belarusă este deschisă în continuare pentru produsele noastre. Leancă a mai declarat că Acordul privind Zona de Liber Schimb cu UE va începe să fie pus

achizițiilor publice. Pomicultorii se plâng de faptul că tenderele la livrarea producției pentru instituțiile de stat sunt câștigate de doar câteva companii moldovenești. În cel de-al treilea rând, trebuie desfășurate urgent negocieri cu distribuitorii marilor rețele comerciale, pentru ca pe rafturile magazinelor noastre produsele moldovenești să fie prezente în proporție de 50%. De asemenea, ei au solicitat sprijinul guvernului pentru reorientarea pe alte piețe.

Funcționarii prezenți la întâlnire au promis să examineze cerințele producătorilor și să vină cu soluții. Ca o primă măsură a fost decizia Guvernului de a transfera în contul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) suma de 20 de milioane de lei, pentru achiziționarea merelor de la producătorii autohtoni. Acestea urmează să fie distribuite în grădinițe, școli, tabere de odihnă și armată.

În aplicare mai devreme decât se preconiza inițial, iar când se va întâmpla asta agricultorii trebuie să fie pregătiți să vândă fructe pe piața europeană. „Avem înțelegeri cu mai multe rețele comerciale din Europa unde pot să fie comercializate produsele noastre și vom extinde această listă”, a mai spus Leancă. De asemenea, premierul a menționat că țara noastră nu dorește să piardă piața rusă.

Ministrul Vasile Bumacov susține că pierderile provocate de embargoul rusesc se ridică la 150 de milioane de dolari americani. Potrivit lui, acum se duc tratative cu UE pentru suplinirea Fondului de Subvenționare a Agriculturii în acest an, măcar cu 200 milioane de lei, pentru a putea plăti subvenții celor care au investit. De asemenea, s-a solicitat un ajutor Băncii Mondiale pentru a compensa pierderile pomicultorilor. Potrivit ministrului, marfa va fi

oricum vândută, dar la un preț mai mic decât cel care ar fi fost, dacă nu ar fi existat acest embargo. Bumacov consideră că restricțiile impuse de Rusia sunt neîntemeiate. Oficialul afirmă că exportatorii moldoveni erau unii dintre cei mai exemplari de pe piața rusă. În acest context, ministrul crede că Chișinăul ar trebui să răspundă cu aceeași monedă, însă nu în maniera agresivă pe care a abordat-o Kremlinul. Ion Sula, directorul ANSA, susține că consumatorii moldoveni ar putea să boicoteze produsele rusești, iar țara noastră trebuie să solicite Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) să sancționeze Rusia pentru că a introdus neîntemeiat embargo la fructele noastre.

UE ȘI SUA VIN ÎN SUSȚINEREA MOLDOVEI

România și alte state UE caută soluții de depozitare a unei cantități de circa 70.000 tone de fructe produse de fermierii moldoveni, în special mere și prune, precum și a viitoare recolte de struguri, până când acestea pot fi vândute pe piața europeană fără taxe vamale. Traian Băsescu, președintele României, a declarat că din momentul aplicării provizoriei a Acordului de Liber Schimb, producătorii moldoveni vor putea să exporte o parte din producție pe piața europeană. Potrivit lui Băsescu, marea problemă a agricultorilor moldoveni este lipsa capacității de depozitare, iar România și Polonia pot găsi soluții de depozitare a fructelor moldovenești. Premierul român Victor Ponta spune că România va sprijini țara noastră inclusiv pentru ridicarea cotelor de export pe piața europeană a produselor noastre.

Într-un comunicat de presă al Ambasadei Statelor Unite ale Americii (SUA) la Chișinău, Washingtonul anunță că va sprijini agricultura Moldovei cu 10 milioane de dolari în acest an. Banii vor fi alocați pentru sporirea competitivității producției agricole, în special a merelor, produselor de masă, produselor cultivate în seră, piersicilor și cireșelor.

Stefan Füle, Comisarul European pentru Extindere și Politică de Vecinătate a declarat că UE va urgenta aplicarea provizorie a prevederilor Acordului de Asociere cu Moldova,

pentru ca țara noastră să obțină beneficii timpurii de pe urma acestuia. „Aceste măsuri vin ca reacție la evoluțiile din regiune și sunt un răspuns la restricțiile comerciale din partea Rusiei asupra Moldovei”, a afirmat Füle. Tonio Borg, Comisarul European pentru Sănătate și Protecția Consumatorilor susține că standardele europene în alimentație sunt foarte înalte, iar o dată ce produsele moldovenești vor ajunge pe piața europeană, ele vor avea acces în toată lumea.

PRIMELE REUȘITE

Procedura de trecere a frontierei moldo-ucrainene pentru produsele agricole moldovenești a fost simplificată. Ucraina a dat asigurări că nu va admite barierele netarifare la importul produselor agricole din Moldova. Astfel producătorii moldoveni vor exporta produse agricole în Ucraina în baza valorii reale a acestora și fără costuri suplimentare. Însă, în acest context Ucraina riscă un nou embargo din partea rușilor. Aceștia au anunțat că ar putea interzice importul fructelor și legumelor din țara vecină, pentru că s-ar face reexport de fructe moldovenești, care sunt interzise pe piața rusă.

De asemenea, după întâlnirea dintre premierul Leancă și reprezentanții băncilor comerciale, aceștia s-au arătat dispuși să reeșaloneze datoriile producătorilor agricoli. Creditorii spun că vor micșora dobânda pentru agricultori, însă nu au spus cu cât, dându-se totuși de înțeles că aceasta ar putea să fie mai mică de 10 la sută pentru creditele în lei, în funcție de fiecare debitor. Producătorii agricoli spun că susținerea pică numai bine, întrucât în august urmează să întoarcă împrumuturile.

Între timp, autoritățile încearcă să împiedice o eventuală depreciere a leului, din cauza diminuării exporturilor, în urma embargoului. Iurie Leancă a anunțat că partenerii europeni vor aloca un sprijin financiar în acest sens. În țară urmează să vină 250 de milioane de dolari, astfel încât presiunea pe leu va scădea. Banii sunt de la Comisia Europeană și Banca Mondială, de asemenea din taxele pe care le achită companiile de telefonie pentru prelungirea licenței.

A.R.

Federația Națională a Agricultorilor din Moldova AGROinform

Bd. Ștefan cel Mare 123V
MD – 2004, Chișinău, Moldova

Tel (+373 22) 23 56 01,
fax (+373 22) 23 78 30

Organizațiile regionale ale Federației AGROinform:

Cantemir (273) 2 28 53
Drochia (252) 2 70 32
Edineț (246) 2 43 84
Fălești (259) 2 29 51
Glodeni (249) 2 40 69
Hâncești (269) 2 34 08

Nisporeni (264) 2 38 57
Orhei (235) 2 49 55
Peresecina (235) 47 2 67
Râșcani (256) 2 45 84
Ungheni (236) 2 34 55
Cahul (299) 2 14 13

AGROinform

Redactor-șef: Arina ROȘCA

Machetare: Victor PUȘCAȘ

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare, 123 V. Tel.: 23-56-98
e-mail: publicitate@agroinform.md
www.agravista.md

Tiparul executat la tipografia «PRAG-3»

Comanda nr. 846

Tiraj: 3500

DECLARAȚIA ORGANIZAȚIILOR DE FERMIERI

cu privire la Măsurile de Diminuare a Consecințelor Embargoului Federației Ruse la importul fructelor din Republica Moldova

Dlui Nicolae TIMOFTI, Președintele Republicii Moldova
Dlui Iurie LEANCĂ, Prim-ministrul Republicii Moldova
Dlui Igor CORMAN, Președintele Parlamentului Republicii Moldova
Dlui Andrian CANDU, Viceprim-ministru, Ministrul Economiei
Dnei Natalia GHERMAN, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene
Dlui Vasile BUMACOV, Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare

Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe „Moldova Fruct” întrunește peste 135 de membri din toate raioanele țării, care produc și exportă mai mult de o treime din toate fructele moldovenești. Acești agricultori, precum și alți mii de fermieri sunt membrii Asociației „Uni-AgroProtect”, Federației „Agroinform” și Federației Naționale a Fermierilor. Membrii organizațiilor noastre salută și susțin ratificarea Acordului de Asociere, de Liber Schimb, Comprehensiv și Aprofundat dintre Republica Moldova cu Uniunea Europeană și sunt conștienți că modernizarea ramurii este imposibilă fără integrarea europeană, care va crea acces la tehnologii, surse de finanțare și oportunități de comerț civilizat cu cea mai mare piață de desfacere din lume.

În același timp embargoul Federației Ruse ne prinde la începutul procesului de modernizare și ajustare a ramurii la standardele de comerț și identificare a piețelor alternative de export pentru fructele moldovenești. Pierderile pe care producă-

torii de fructe le vor avea, în viitorul imediat, cauzate de embargou, pot fi enorme, cu impact foarte negativ asupra dezvoltării viitoare a ramurii agricole, care oferă în prezent venituri garantate și stabile pentru zeci de mii de familii din satele țării. Acest lucru este determinat în mare parte și de lipsa unei politici agrare consecvente și eficiente pe parcursul ultimilor 10 ani. Noi nu susținem protestele unor fermieri și altor persoane din Nordul țării, deoarece deocamdată Guvernul întreprinde eforturi pentru ameliorarea situației în sectorul horticola și posibilitățile dialogului cu autoritățile statale nu sunt epuizate. Totodată, menționăm că, deși înțelegem îngrijorările agricultorilor din raionul Ocnița, totuși considerăm că dânsii sunt manipulați și folosiți în scopuri meschine a unor politicieni.

În ultimele zile au avut loc mai multe întruniri regionale a producătorilor de fructe, care au culminat cu Ședința lărgită Extraordinară a Consiliilor de Administrare a Asociațiilor „Moldova Fruct”,

„UniAgroProtect”, „Agroinform” și Federației Naționale a Fermierilor în data de 25 iulie 2014, la care s-au formulat propuneri menite să diminueze maximal rapid impactul nefast al embargoului.

În acest context, din numele membrilor noștri solicităm:

1. Demararea negocierilor urgente cu structurile Uniunii Europene pentru a liberaliza în totalmente exporturile de fructe din Republica Moldova către UE;
2. Identificarea imediată a surselor de compensare a pierderilor pe care inevitabil le vor avea producătorii de fructe drept consecință a embargoului;

3. Demararea în regim de urgență a construcției Centrului Agro-Alimentar Chișinău, cu transmiterea gratuită a pachetului majoritar de acțiuni organizațiilor reprezentative ale producătorilor agricoli;

4. Introducerea impozitului unic în agricultură începând cu anul 2015.

Considerăm că aceste măsuri vor diminua consecințele negative ale embargoului, vor stabili bazele modernizării ramurii, vor crea condiții propice de modernizare rapidă a ramurii, care inevitabil vor conduce la diversificarea piețelor de export a fructelor.

Prezenta Declarație este semnată de:

Federația Națională a Agricultorilor „Agroinform”

Aurelia BONDARI

Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe „Moldova Fruct”

Iurie FALĂ

Asociația Republicană a Producătorilor Agricoli „UniAgroProtect”

Alexandru SLUSARI

Federația Națională a Fermierilor din Moldova

Valeriu COSARCIUC

DE LA 1 AUGUST FRUCTELE NOASTRE AJUNG ÎN EUROPA

Fructele moldovenești ajung pe piața europeană începând cu 1 august 2014. Declarația a fost făcută de Dacian Ciołoș, Comisarul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, într-o discuție cu premierul moldovean Iurie Leancă, pe subiectul exportului de fructe moldovenești pe piața Uniunii Europene (UE).

Astfel, la începutul acestei săptămâni, Dacian Ciołoș a anunțat că a fost găsită o soluție pentru dublarea contingentelor de export al produselor moldovenești pe piața europeană care va putea fi aplicată chiar de la 1 august 2014. Într-un comunicat de presă emis de Guvernul de la Chișinău se spune că, în mod excepțional, pentru acest an, UE a decis să dubleze contingentele de export fără taxe vamale negociate în Acordul de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător pentru mere (de la 40 de mii de tone la

80 de mii), pentru prune (de la 10 de mii de tone la 20 de mii de tone), pentru struguri (de la 10 de mii de tone la 20 de mii de tone). Conform ultimelor declarații ale oficialilor europeni, Acordul urma să fie aplicat de la 1 septembrie și nu de la 1 octombrie cum era prevăzut inițial, însă producătorii din Republica Moldova, care vor exporta în cadrul acestor contingent suplimentare, vor beneficia de aceste măsuri începând cu luna august. Chiar dacă decizia va fi formalizată de Comisia Europeană în luna septembrie, taxele vamale

plătite de exportatorii moldoveni pe piața europeană după 1 august, vor fi rambursate.

Dacian Ciołoș a mai declarat că în perioada imediat următoare, Comisia Europeană va identifica surse financiare, din alocarea de fonduri europene pentru Republica Moldova în acest an, pe care le va direcționa către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Banii vor fi utilizați pentru a sprijini producătorii de fructe moldoveni să stocheze aceste produse până vor fi comercializate. „Sper ca aceste măsuri, pe care Comisia Europeană le ia în regim de urgență, să ajute economia Republicii Moldova, să sprijine producătorii din Moldova, iar semnarea Acordului de Asociere să fie de bun augur și foarte practic cu impact pozitiv direct asupra economiei moldovenești”, a declarat Comisarul European.

KIEV ȘI BUCUREȘTI - ÎN VIZORUL POMICULTORILOR

Reprezentanți ai Asociației „Moldova Fruct” au plecat la începutul săptămânii la Kiev pentru a purta negocieri în privința livrărilor de mere moldovenești în rețelele comerciale mari din Ucraina. Președintele „UniAgroProtect”, Alexandru Slusari, a declarat pentru presă că o altă delegație se va întâlni între timp în România cu potențiali cumpărători de mere moldovenești, atât pentru consum curent, cât și pentru prelucrare. „În paralel, elaborăm un regulament special de procurare a merelor din banii alocați pentru fructe în școli și armată. Este greu, dar vom lucra în regim sporit.

Cel mai important acum sunt compensările, pe care trebuie să le obținem pentru producătorii de fructe pentru fiecare kilogram vândut de mere sau prune”, a explicat Slusari.

El a spus că compensațiile sunt deosebit de importante, menționând că trebuie de luptat pentru veniturile fiecărui fermier, pentru a-i ajuta să supraviețuiască la toamnă. Vorbind despre posibilitatea de a exporta merele moldovenești în Ucraina, Alexandru Slusari, a spus că piața ucraineană nu poate înlocui pe deplin piața rusească. Potrivit lui, Ucraina nu se poate asigura pe deplin cu mere și importă anual

circa 300 mii tone, în special din Polonia. Se importă în general pentru consumatori din zona de centru și est, dar deoarece în anul curent în vestul Ucrainei multe livezi au înghețat, există șanse de a exporta în țara vecină măcar 30 mii tone, explică Slusari.

Între timp o delegație oficială merge la Moscova pentru a negocia ridicarea interdicțiilor la produsele moldovenești. Specialiști de la Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Agenția Națională pentru Securitatea Alimentară vor duce tratative pentru reluarea exporturilor de fructe, vinuri și conserve.

SANȚIUNILE IMPUSE RUSIEI AR PUTEA GENERA UN SURPLUS DE GRÂU PE PIAȚĂ

Există riscul ca fermierii din Rusia să pună în vânzare cantități importante de grâu de teama că, în urma sancțiunilor impuse de SUA și UE, să fie restricționate exporturile. Dacă acest lucru se va întâmpla, prețurile se vor prăbuși, susțin economiștii citați de Blackseagrain. Fermierii din Rusia sunt în plină campanie de recoltat, în timp ce oficialii din Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană iau în calcul aplicarea unor noi sancțiuni pentru Rusia, după prăbușirea avionului deținut de compania Malaysian Airlines în Ucraina.

„În acest moment, putem estima producții record de cereale de vară în Rusia și Ucraina. Fermierii vor avea cantități mari de cereale în hambare și vor dori să le vândă mai ales pentru că se anunță noi sancțiuni care ar putea afecta și exporturile”, a declarat Mark Melatos, economist de la Universitatea din Sydney. Potrivit lui, dacă acest lucru se va întâmpla, prețurile se vor prăbuși.

Sancțiunile sunt restricții pe activitățile

comerciale între două sau mai multe țări. Potrivit lui Melatos, sancțiunile pot lua două forme: impunerea unor bariere de comerț sau restricții pe tranzacțiile financiare între două țări. SUA a extins sancțiunile impuse Rusiei pentru persoane apropiate Kremlinului, bănci și afaceri cu câteva zile înaintea prăbușirii avionului deținut de compania Malaysian Airlines. „Sancțiunile ar putea fi extrem de usturătoare pentru ambele părți. În ceea ce

privește rușii, costurile pe care le au de plătit sunt evidente. Companiile nu își vor putea extinde activitatea și în afara granițelor țării”, a adăugat Melatos.

Analistii estimează o producție de grâu de 50 de milioane de tone în acest an, din care 20 de milioane de tone ar putea fi vândute la export. Potrivit lui, prețul grâului ar putea crește dacă s-ar impune un embargo pe toate schimburile comerciale dintre Europa,

Statele Unite ale Americii și Rusia. „Dacă fermierii nu vor mai putea comercializa grâul, înseamnă că vor fi cantități mai mici de cereale pe piața mondială iar prețurile ar putea crește. Aceasta ar

putea fi o veste extrem de bună pentru Australia sau alți mari exportatori la nivel mondial”, a adăugat economistul. Fermierii australieni exportă aproximativ jumătate din producția lor către

statele din Nordul Africii, Orientul Mijlociu și Asia de Sud-Est. Producția de grâu a fost de 27 de milioane de tone în 2013 și se prognozează o recoltă de 25 de milioane de tone pentru 2014.

Federația Agricultorilor AGROinform prezintă prețurile săptămânale angro la fructe și legume pe 5 piețe din Moldova

Informația despre prețurile săptămânale o puteți accesa pe www.agravista.md 31.07.2014

Denumirea produsului	Piața agricolă Edineț			Piața angro Bălți			Piața angro Chișinău (Albișoara)			Piața agricolă Ungheni			Piața agricolă Cahul		
	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu
LEGUME															
Ardei dulce	4.00	10.00	7.00	3.50	5.00	4.00	6.00	10.00	8.00	6.00	15.00	8.00	5.00	6.00	6.00
Cartofi	4.00	6.00	4.00	3.20	6.00	3.80	3.00	4.00	4.00	2.80	6.00	4.50	4.00	5.00	4.00
Cartofi timpurii	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Castraveți	2.00	6.00	4.00	3.50	8.00	5.00	3.00	4.00	4.00	3.00	8.00	5.00	5.00	6.00	5.00
Ceapă albă	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ceapă galbenă	4.00	5.00	4.00	-	-	-	3.50	4.00	4.00	3.50	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00
Ceapă verde (cozi)	-	-	-	-	-	-	20.00	20.00	20.00	-	-	-	-	-	-
Ciuperci Păstrăv/Veșenca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ciuperci Champignon	40.00	40.00	40.00	-	-	-	30.00	38.00	35.00	35.00	35.00	35.00	35.00	35.00	35.00
Dovlecei	3.00	4.00	3.00	3.00	4.00	3.50	2.50	3.00	3.00	2.00	4.00	3.00	5.00	6.00	6.00
Gogoșari	-	-	-	-	-	-	15.00	18.00	18.00	15.00	20.00	18.00	-	-	-
Morcov	5.00	5.00	5.00	3.50	6.00	4.50	4.00	6.00	5.00	5.00	7.00	7.00	4.00	4.00	4.00
Pătrunjel	-	-	-	-	-	-	10.00	10.00	10.00	-	-	-	-	-	-
Roșii de seră	7.00	8.00	7.00	7.00	8.00	7.00	3.50	7.00	4.00	6.00	12.00	10.00	4.00	5.00	5.00
Roșii de câmp	6.00	6.00	6.00	3.00	6.00	4.50	4.00	5.00	4.00	4.00	6.00	5.00	-	-	-
Salată	-	-	-	-	-	-	60.00	60.00	60.00	-	-	-	-	-	-
Sfeclă de masă	3.00	5.00	4.00	3.00	4.00	3.00	2.50	4.00	3.50	4.00	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00
Usturoi	15.00	20.00	18.00	18.00	20.00	20.00	15.00	20.00	20.00	25.00	35.00	30.00	-	-	-
Varză	1.00	2.00	2.00	1.00	3.00	1.50	2.00	3.00	2.50	3.00	4.00	4.00	2.50	3.00	3.00
Varză broccoli	-	-	-	20.00	20.00	20.00	15.00	15.00	15.00	-	-	-	-	-	-
Varză conopidă	10.00	15.00	15.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	-	-	-	10.00	10.00	10.00
Vinete	5.00	8.00	7.00	3.50	5.00	4.00	5.00	7.00	7.00	4.00	8.00	7.00	5.00	6.00	5.00
FRUCTE															
Banane	-	-	-	-	-	-	22.00	22.00	22.00	-	-	-	23.00	23.00	23.00
Căpșune	30.00	30.00	30.00	-	-	-	-	-	-	30.00	35.00	30.00	-	-	-
Grepfrut	-	-	-	26.00	27.00	26.00	23.00	25.00	23.00	-	-	-	-	-	-
Lămâi	-	-	-	38.00	38.00	38.00	38.00	38.00	38.00	-	-	-	35.00	35.00	35.00
Mandarine	-	-	-	32.00	35.00	32.00	28.00	35.00	30.00	-	-	-	-	-	-
Mere	-	-	-	3.00	3.50	3.50	5.00	5.00	5.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00
Mere Golden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.00	12.00	12.00	-	-	-
Pepene galben (zemos)	14.00	20.00	16.00	5.00	10.00	8.00	6.00	9.00	7.00	7.00	12.00	7.00	5.00	6.00	5.00
Pepene verde (harbuz)	5.00	6.00	5.00	3.50	4.50	4.00	3.50	4.00	4.00	3.50	4.00	4.00	3.00	5.00	4.00
Pere	6.00	7.00	6.00	-	-	-	8.00	8.00	8.00	8.00	10.00	10.00	7.00	7.00	7.00
Piersici	7.00	12.00	8.00	5.00	6.00	6.00	5.00	10.00	10.00	7.00	12.00	8.00	4.00	6.00	5.00
Portocale	-	-	-	20.00	22.00	20.00	16.00	16.00	16.00	-	-	-	-	-	-
Prune	4.00	8.00	6.00	4.00	4.50	4.50	5.00	10.00	8.00	5.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00
Prune uscate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00	25.00	-	-	-
Struguri albi de masă	-	-	-	25.00	27.00	27.00	15.00	20.00	18.00	-	-	-	15.00	18.00	15.00

SIGURANȚA ALIMENTARĂ - PE DRUMUL CEL BUN

Marti, 29 iulie, Ion Sula, directorul general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentară (ANSA) și Vladimir A. Mănăstireanu, președinte al Autorității Naționale Sanitar-Veterinare pentru Siguranța Alimentelor din România (ANSVSA), au semnat în fața jurnaliștilor un Plan de Acțiuni. Documentul se referă la dezvoltarea unei strategii de comunicare al ANSA la nivel european în domeniul sanitar-veterinar și al siguranței alimentelor. De asemenea, cei doi directori au vorbit despre modalitățile prin care România poate sprijini țara noastră în eforturile de a-și promova produsele alimentare autohtone și de a stabili noi relații comerciale.

Timp de două zile, oficialii români s-au aflat în țara noastră pentru a identifica modalități pentru a sprijini R. Moldova în eforturile de a-și promova produsele alimentare pe piața europeană. În contextul acțiunilor întreprinse de România de a ne susține pe parcursul către aderarea la Uniunea Europeană, ANSVSA a demarat mai multe proiecte bilaterale, cu rezultate concrete. Planul de acțiuni pentru dezvoltarea unei strategii de comunicare la nivel european în domeniul sanitar-veterinar și siguranța alimentară al ANSA, este rezultatul misiunii de evaluare a nevoilor de informare și comunicare publică în domeniul siguranței alimen-

tare. Scopul acestei prime misiuni a fost acela de a evalua situația existentă, necesitățile de comunicare ale Agenției moldovenești și de a elabora un plan de acțiuni pentru o misiune pe termen lung.

Directorul general ANSA, Ion Sula, ne-a declarat că semnarea Planului de Acțiuni este deosebit de important pentru R. Moldova. „Acest eveniment ne aduce o claritate referitor la ceea ce înseamnă siguranța alimentelor și vine ca un mesaj de susținere din partea guvernului României, pentru promovarea produselor noastre. Consumatorii trebuie să știe că instituția noastră este un garant al siguranței alimentelor pe care le consumăm

acasă și le exportăm în afară. De siguranța alimentelor depinde sănătatea noastră. Astfel, este nevoie de a avea o comunicare eficientă cu consumatorul, care trebuie să știe că noi existăm, că putem garanta inofensivitatea produselor noastre”. Ion Sula a mai spus că ANSA își dorește să aibă o relație bună cu agenții economici, pentru că producătorii au un rol foarte important și sunt responsabili de siguranța alimentară din țară. Potrivit lui, din 1 august legumele și fructele din țara noastră vor ajunge pe piața europeană la circa 500 milioane de consumatori, iar noi trebuie să garantăm că produsele noastre sunt bune.

Vladimir A. Mănăstireanu, directorul ANSVSA a precizat că Planul de acțiuni privind dezvoltarea unei comunicări la nivel european în domeniul sanitar-veterinar și al siguranței alimentelor, vine în urma concluziilor bilaterale după întâlnirile celor doi premieri, Victor Ponta și Iurie Leanca. „Am stabilit cu experții ANSA principalele căi de acțiune în ce privește o comunicare eficientă, astfel încât publicul să capete încredere în agenții economici care își desfășoară activitatea în industria agro-alimentară din țară, dar și în autorită-

țile statului. În Planul de acțiuni sunt vizate câteva domenii principale, urmând ca în următoarele luni să detaliez fiecare component în parte. Aici mă refer la sănătatea animală, programul de acțiuni strategice al ANSA, partea de siguranță alimentară, relația cu agenții economici, cu mediul academic, comunicarea eficientă cu mass-media în caz de criză etc. Sunt aspecte pe care noi le-am dezvoltat în timp”. Mănăstireanu a explicat că cetățenii trebuie să înțeleagă că siguranța lor alimentară depinde de prezența în teritoriu a in-

spectorilor ANSA, care verifică agenții economici. De asemenea, toți cetățenii care au animale, trebuie să fie informați de către angajații ANSA despre faptul cât de importantă este sănătatea acestora, pentru sănătatea noastră. Mănăstireanu a vorbit și despre comunicarea bună care trebuie să existe între agenții economici și ANSA.

Potrivit celor doi oficiali, între cele două instituții s-a creat o legătură de prietenie, iar acest fapt trebuie să ducă la o eficiențizare a activităților ANSA, în perspectiva aderării la Uniunea Europeană. „Noi pregătim ANSA să comunice nu numai la nivelul R. Moldova, dar și la nivel european, pentru ca într-un viitor apropiat, produsele moldovenești vor fi consumate de cetățenii din UE”, susține Mănăstireanu. Colaborarea între cele două instituții s-a dezvoltat ca urmare a semnării la 31 martie 2014 a unui Protocol de cooperare instituțională.

A.R

SISTEMELE DE IRIGARE RENASC ÎN MOLDOVA

De curând, au demarat lucrările de reconstrucție a sistemului de irigare Chirchani-Zărnești din raionul Cahul, reabilitat din fondurile Programului Compact al Guvernului SUA. Lucrările valorează circa 13 milioane USD, vor continua până în iulie 2015 și sunt coordonate de Fondul Provocările Mileniului Moldova (FPM).

Sergiu Iuncu, directorul proiectului Tranziția la agricultura performantă în cadrul FPM Moldova, a declarat că reconstrucția sistemului de irigare Chirchani-Zărnești va fi un salt calitativ și tehnologic nou pentru comunitatea fermierilor din localitățile Cucoara și Zărnești. El a precizat că echipamentele moderne instalate le vor permite producătorilor agricoli din zonă să utilizeze apa pentru irigații eficiente și în funcție de necesitate, să reducă

costurile de menținere și practic să excludă pierderile de apă din rețea. După reconstrucția sistemului de irigare, circa 2 200 de hectare de teren agricol vor avea acces la irigare.

Lucrările de reconstrucție a sistemului de irigare prevăd reabilitarea a peste 118 km de canale de drenaj, construcția a 9 module de irigare care includ instalarea a 21 seturi de pompe, a echipamentului electro-mecanic modern, a prizelor noi de captare a apei și a structurilor de control. De

asemenea, substituirea rețelei de distribuție a apei cu țevi din polietilenă de densitate înaltă cu o lungime totală de peste 62 km, cu un termen de exploatare de 50-70 ani, montarea hidranților, instalarea a două stații de pompare fiecare dotată cu câte 3 seturi de pompe pentru desecarea canalelor de drenaj. Reabilitarea sistemului de irigare Chirchani-Zărnești reprezintă o abordare nouă pentru sectorul de irigare din Republica Moldova bazată pe module sau sub-sisteme de irigare, fiecare fiind independent unul față de altul, dotat cu unitatea de pompare proprie ce deservește o suprafață de circa 160-350 ha. Construcția modulară a sistemului de irigare pe râul Prut le permite fermierilor să reducă costurile pentru consumul de energie, costurile pentru presurizarea sistemului, minimizarea riscurilor în caz de accidente în rețea, gestionarea simplă a unității de pompare etc.

Actualmente, FPM Moldova are semnate contracte pentru reabilitarea a 10 sisteme de irigare (Criuleni, Lopatna, Jora de Jos, Puhăceni, Roșcani și Coșnița, Blindești, Grozești, Leova și Chirchani-Zărnești) în valoare totală de circa 80 de milioane USD. Primele sisteme de irigare reabilitate: Criuleni și Lopatna, vor fi date în exploatare în lunile septembrie și octombrie ale anului curent.

CERINȚELE DE EXPORT a fructelor și legumelor către România și alte state UE

din 1 august 2014

ANSA anunță producătorii și exportatorii, despre cerințele de export a fructelor și legumelor către România și alte state din UE.

Pentru exportul fructelor și legumelor sunt necesare următoarele acte:

1. Certificatul de inofensivitate (eliberat de către Direcțiile Teritoriale pentru Siguranța Alimentelor din cadrul ANSA);

2. Buletine de analiză, obținute la laborator;

3. Certificat fitosanitar (eliberat conform Legii nr. 228 din 23.09.2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară) - doar pentru următoarele culturi: vânăta; ardei de toate speciile (începând cu 1 octombrie 2014); frunză de țelină; busuioc;

4. Documentele comerciale;

Încercările de laborator necesare pentru eliberarea certificatelor fitosanitare și de inofensivitate pot fi efectuate în 7 laboratoare din țară.

ATENȚIE: Exporturile de fructe și legume în UE se vor efectua doar prin posturile:

1. Postul de control sanitar - veterinar și fitosanitar Giurgiulești, Cahul;

2. Postul de control sanitar - veterinar și fitosanitar Leușeni, Hâncești;

3. Postul de control sanitar - veterinar și fitosanitar Sculeni, Ungheni.

Fructele și legumele exportate în UE trebuie să îndeplinească cerințele următoarelor acte normative europene:

1. Regulamentul (CE) NR. 396/2005 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 23 februarie 2005 privind conținuturile maxime aplicabile reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrana de origine vegetală și animală pentru animale și de modificare a Directivei 91/414/CEE;

2. Regulamentul (CE) NR. 1881/2006 AL COMISIEI din 19 decembrie 2006 de stabilire a nivelurilor maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare;

3. Regulamentul (CE) NR. 333/2007 AL COMISIEI din 28 martie 2007 de stabilire a metodelor de prelevare a probelor și de analiză pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic, 3-MCPD și benzo(a)piren din produsele alimentare;

4. Regulamentul de punere în aplicare (UE) NR. 543/2011 AL COMISIEI din 7 iunie 2011 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate;

Mai multă informație găsiți pe pagina de internet ANSA: www.ansa.gov.md

ÎNVĂȚĂM DE LA JAPONEZI DESPRE COOPERATIVE

Când vorbim despre agricultura Japoniei, gândul imediat ne zboară la plantațiile cu orez. Într-adevăr, orezul este principala cultură agricolă din această țară. Însă, ceea ce cunoaștem mai puțin este modul de cooperare a producătorilor agricoli, pentru a crește acest orez, dar și alte culturi. Vadim Codreanu, specialist principal AGROinform s-a aflat timp de două luni în Japonia și a învățat multe lucruri despre cooperativele agricole din această țară. El crede că agricultorii moldoveni ar avea ce învăța de la cei japonezi.

În Japonia există o Agenție pentru Cooperare Internațională, instituție finanțată de Mișcarea Cooperatistă din această țară, împreună cu guvernul japonez. Scopul acestei Agenții este de a oferi sprijin și consultanță mișcărilor cooperatiste din întreaga lume. Vadim Codreanu a fost singurul specialist din țara noastră, care a avut posibilitatea să beneficieze de un training, organizat de agenția respectivă. „Cursul se numește Dezvoltarea cooperativei agricole și capacităților de management. Am învățat despre dezvoltarea cooperativei, cum se creează o Strategie de Dezvoltare, alte aspecte ale îmbunătățirii activității cooperativei agri-

cole. Am fost 18 participanți din 16 țări”.

Agricultorii în Japonia sunt uniți în cooperative agricole, o formă de asocieră care a adus o contribuție imensă la dezvoltarea agriculturii, dar și la îmbunătățirea calității vieții fermierilor și dezvoltarea satelor. Vadim Codreanu ne spune că 75 la sută din teritoriul Japoniei este acoperit cu păduri, iar legea interzice tăierea acestora. Astfel, rămâne numai 25 % din teritoriul țării pentru infrastructură, locuințe, spații comerciale, depozite, uzine și teren agricol. De asemenea, el susține că siguranța alimentară a țării este deosebit de importantă și vizează nemijlocit activitatea

cooperativei. Autosuficiența alimentară în Japonia este de 39 la sută, restul se importă.

MAJORITATEA AGRICULTORILOR SUNT ASOCIAȚI

Specialistul AGROinform consideră că atunci când vorbim despre cooperativele japoneze trebuie luate în calcul mai multe aspecte. Potrivit lui, japonezii au o abordare mult mai complexă în ce privește cooperativele, decât o avem noi. „Nu putem compara cooperativele noastre cu ale lor, nici din punct de vedere financiar, nici structural. Sunt total diferite. Ceea ce numim noi cooperative, acolo este doar o formă de organizare în cadrul ei. Poate fi vorba de un grup de fermieri care produc același bun, sau despre o formă asociativă la nivel de comunitate, când 20-30 fermieri se unesc pentru a-și administra terenurile în comun, fără a renunța la drepturile de proprietate. Noi avem doar grupuri de producători, după legea nouă, care încurajează asocierea fermierilor care produc același bun și cooperative”.

Majoritatea din agricultorii japonezi sunt asociați. În țară sunt peste șapte sute de cooperative cu obiective multiple, cum ar fi: producere, ambalare, vânzare, creditare, asigurare și peste două mii cu un singur scop. Unele sunt implicate doar în sectorul primar, adică producere, altele în sectorul primar și secundar, adică producere, stocare, sortare, ambalare, retail. „Pentru a face față competiției de pe piața regională, cooperativele sunt nevoite să se implice în toate etapele de creare a valorii produselor”, ne spune Vadim Codreanu. Ambalare, sortare – sunt niște aspecte foarte importante pentru japonezi. Nu o să găsești fructe de diferite dimensiuni în același ambalaj. Toate sunt ambalate în dependență de mărime, culoare, calitate, iar prețul variază în funcție de aspect și calitate.

Sunt trei nivele în organizarea cooperativei japoneze: primar, secundar și național. Secundar se referă la prefectură, cum ar fi raioanele noastre. Fiecare sat, sau două sate, sau trei, se organizează într-o cooperativă primară, în mediu 10 000 producători agricoli, care raportează la nivel de prefectură. La nivel de prefectură sunt 47 de cooperative, care se unesc la nivel național. Într-o cooperativă, există tehnică comună, se investește masiv în sisteme de irigare, se dau inclusiv subvenții de stat.

Există două tipuri de membri ai cooperativei: permanenți și asociați. Membrii permanenți sunt cei care se implică cel puțin 90 de zile pe an în agricultură și achită o anumită cotă de participare. Membrii asociați pot să lucreze în altă parte, iar aportul lor ca forță de

muncă în agricultură este mai mic de 90 de zile pe an. În general, membrii asociați pot să nu aibă nici un aport în activitatea propriu-zisă, dar trăiesc în comunitatea respectivă și beneficiază de serviciile cooperativei. „Propriu-zis fermieri nu-s 10 000, dar sunt persoanele care beneficiază, pensionari, tineri, copii. Înainte fiecare gospodărie era considerată un membru al cooperativei, acum însă fiecare membru din gospodărie poate face parte din cooperativă”, ne spune specialistul. Agricultorii își mențin dreptul de proprietate asupra terenului și singuri decid ce plantează și cât. Totul se planifică la nivel central, nu se impune nimic, dar fiecare fermier va spune ce va semăna și astfel se realizează un plan de afaceri. „Producătorii noștri au o reticență față de cooperăriile de acest tip acesta, pentru că ei le asociază cu experiența sovietică. Este însă diferit, pentru că pământul aparține agriculturii”.

MOLDOVENII AU CE ÎNVĂȚĂ DE LA JAPONEZI

Investițiile în agricultura Japoniei sunt imense, de ordinul miliardelor, susține Vadim Codreanu. A rămas impresionat de nivelul de organizare a infrastructurii agricole și terestre. „Oamenii se respectă foarte mult reciproc și nu se iau decizii din interes personal. Se decide ceea ce este avantajos pentru toți. Mișcarea cooperatistă

vine să îmbunătățească nivelul de viață a membrilor ei. Nivelul nu se referă doar la partea financiară, ci se extinde la numeroase servicii sociale, ajutor, manifestări culturale etc”.

Vadim Codreanu consideră că agricultorii moldoveni ar putea prelua foarte multe din experiența japoneză de organizare a cooperativei. „De exemplu, la nivel primar am putea învăța cum să producem împreună, ca să nu furnizăm același produs pe piață și din cauza asta să avem un preț mic. Se pot asocia 20-50 de producători, se înțeleg între ei care produce roșii, cartofi, varză, morcov, etc. Nu produc toți numai morcov și nu vor avea cui vinde. În cazul celor care cultivă produse omogene, pot aplica tehnologii comune, care să le reducă costurile fixe”. De asemenea, poate fi preluată experiența lor de comercializare în comun a produselor. Există magazine construite de cooperative, unde își pot vinde producția agricolă.

Specialistul AGROinform a învățat multe lucruri teoretice, dar a realizat și vizite practice în cooperativele japoneze. La sfârșitul seminarului, fiecare participant a trebuit să elaboreze un Plan de acțiuni, care ar putea fi implementat în țara lui de origine, bazat pe experiența japoneză. „Urmează să-l discut cu conducerea Federației Agricultorilor și probabil vom veni cu niște propuneri pentru agricultorii moldoveni, care considerăm că pot fi adoptate și adaptate”, crede tânărul.

Arina ROȘCA

SEMINARE PRACTICE DESPRE HIBRIZI DE PORUMB ȘI FLOAREA SOARELUI

Asociația Obștească „CUTEZĂTORUL” din orașul Fălești în parteneriat cu Asociația BIOS din municipiul Chișinău, Direcția raională Agricultură, Alimentație, Relații Funciare și Cadastru, Institutul CCC „Seleția” din municipiul Bălți, continuă implementarea proiectului „Promovarea agriculturii ecologice și bunelor practice agricole în spațiul rural”. Proiectul este finanțat de REC Budapesta, în cadrul Programului SECTOR, din sursele Agenției pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională Suedia (Sida).

Recent au fost organizate 2 seminare practice la loturile demonstrative de hibrizi de floarea soarelui

și porumb, create în cadrul proiectului, pe terenurile agricole gestionate de SRL „Agropopuros” din satul

Mărăndeni și SRL „Spicul Plin” din satul Gara Catrână. Pe loturile create sunt testați 14 hibrizi de floarea soarelui de la Institutul CCC „Seleția”, AMG Agroselect Comerț SRL și SRL Groupe Caussade Semences și 12 hibrizi francezi, puși la dispoziție de SRL Groupe Caussade Semences cu reprezentanța în municipiul Chișinău.

La seminarele practice au participat fermieri din raion, interesați de utilizarea celor mai performanți hibrizi de floarea soarelui și porumb în activitatea

de producere, cu utilizarea bunelor practice agricole și metodelor agriculturii ecologice. Participanții la seminare au luat cunoștință cu plantațiile de porumb și floarea soarelui de pe loturile demonstrative, compoartarea hibrizilor în perioada

de vegetație, iar despre potențialul fiecărui hibrid aparte au fost informați de către Adrian Besarab și Ion Besarab, reprezentanții SRL Groupe Caussade Semences în Republica Moldova și AO „CUTEZĂTORUL”.

La sfârșitul lunii august,

vor mai fi organizate 2 seminare, când hibrizii respectivi se vor afla în ultima fază de vegetație și vor permite cunoașterea mai bună a potențialului fiecărui hibrid.

**Alexandru FUSA
AO „CUTEZĂTORUL”**

Ion Sula: „AVEM DESCHIDERE SPRE O PIAȚĂ URIAȘĂ ȘI TOTUL ESTE ÎN MÂINILE NOASTRE”

Embargoul impus de Rusia a stârnit discuții în întreaga republică, dar și în țările vecine. Se vorbește despre calitatea produselor moldovenești și motivele care au stat la baza interdicției. Cum putem să ieșim din criza embargoului, cât de deschisă este piața europeană pentru noi, sunt sau nu calitative și sigure produsele noastre – despre toate aceste lucruri **AgroMediaInform** a discutat cu Ion Sula, directorul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA).

– Toți știu: nu mai putem exporta fructe în Rusia. Cum ieșim din criză?

– Restricția impusă de Federația Rusă creează o mulțime de probleme pentru producătorii și exportatorii din R. Moldova. Amintesc însă că despre o asemenea interdicție s-a vorbit cu mult timp înainte. Majoritatea producătorilor își dădeau seama că va veni și acest moment. Se știe că Rusia folosește instrumente de asemenea gen pentru a pedepsi pe parteneri. Totuși, menționez că în comparație cu anul 2006, producătorii au mai multe posibilități prin care să poată ieși din această situație grea. Dacă în 2006 capacitatea totală a frigiderelor era de 50 mii de tone, acum avem 150 mii de tone. Sunt deja 14 producători care au investit în linii performante de sortare, de ultimă generație, ce le dă posibilitatea să ajusteze produsul la standardele europene. Nu o să fie simplu. Este o provocare pentru toți acest embargo, dar scopul final este să ajungem cu produsele noastre pe alte piețe. Avem sprijinul Uniunii Europene (UE), astfel că din 1 august putem exporta fructele pe piața comunitară. Nu trebuie să uităm de piețele tradiționale pe care le avem: Belarus, Ucraina, Kazahstan. O soluție pentru a ieși din criză este procesarea fructelor și nu mă refer doar la conserve și sucuri. În toată lumea sunt întrebate fructele uscate, domeniu în care producătorii noștri au investit în ultimul timp. Ar fi bine să putem usca o cantitate mai mare de fructe, de exemplu pruna uscată are un gust deosebit și trebuie promovat. Statul folosește toate instrumentele pentru a ajuta producătorii, dar și ei trebuie să-și asume responsabilitatea pentru ceea ce livrează. Mă refer aici la respectarea tehnologiilor și a bunelor practici de folosire a

produselor de uz fitosanitar, de depozitare, de recoltare, pentru a oferi potențialului consumator un produs calitativ și sigur. De asemenea, ar trebui să folosim la maximum piața internă, iar consumatorii noștri să dea prioritate produselor de aici.

– Ce se face pentru a reveni pe piața rusă?

– Agenția pe care o conduc a solicitat de la Rosselkhozadzor să trimită un grup de experți care să evalueze starea fitosanitară din țară. Motivul declarat al acestui embargo a fost că nu avem un control fitosanitar adecvat, care să facă față cerințelor Federației Ruse, declarație cu care nu sunt de acord. Sunt gata astăzi împreună cu experții ruși și moldoveni, la fel cu producătorii, să ne deplasăm în livezi și vii. Acolo vom putea evalua situația și demonstra că avem un mecanism bine pus la punct, prin care putem realiza un control eficient. Mă refer la inspecții, echipamente, metode și proceduri prin care trece un produs pentru a fi certificat. Există acum și Laboratorul pentru determinarea reziduurilor de pesticide în plante, sol și producții de origine non-animală, care este acreditat internațional.

– Ce este cu această molie orientală găsită în fructe?

– Molia orientală la noi nu reprezintă un obiect de carantină. Este un organism care în condiții bune, de umiditate și căldură, se dezvoltă foarte rapid. În Rusia nu este obiect de carantină pentru toată țara, dar este pentru regiunea Moscovei, unde noi exportăm. Totuși, am propus să fie pedepsit producătorul care a exportat fructele respective, dar nu întreaga țară, însă nu am fost auziți. Rușii prezintă permanent încălcările din țările care exportă la ei produse. Observăm că în

comparație cu alte țări, suntem cam ultimii la numărul de încălcări. Sunt țări care au 200/300 de încălcări, cum ar fi China, Grecia, Turcia etc, dar de acolo continuă să se importe și nu se pune o restricție pe toate produsele. Noi abia am început sezonul, au fost patru loturi de caise, care nu mai este de-acum nici pe piața noastră, pentru că are și el o anumită perioadă de viață. Însă ar fi trebuit să urmeze merele, prunele, strugurii...

– Se spune că vor verifica mai riguros și legumele...

– Este o declarație prin care ni se mai arată încă o dată din deget. Însă legumele noastre, majoritatea din ele se duc pentru conserve. Ei și-au dat seama de aceasta și au început acolo să găsească abateri. Conservele care au fost declarate că nu sunt calitative, au fost exportate cu 6 luni în urmă, aveau controlul trecut, se aflau în depozite, iar o parte chiar pe rafturi. Argumentele lor sunt foarte slabe.

– Rușii spun că ar putea să piardă încrederea în serviciul nostru fitosanitar...

– O să insistăm ca experții ruși să vină în țară să vadă situația de aici. Colegii noștri sunt la Moscova, unde discută nu numai despre fructe și legume, dar și despre certificarea cărnii. Din 1 septembrie vor exista alte tipuri de certificate pentru carne în Uniunea Vamală. Totuși, dacă privim comparativ cu alte țări, de ex: Serbia – ea are un acord de liber schimb cu UE, dar și cu Rusia. În aceeași situație suntem și noi. Pe ei nu i-a afectat acest lucru, pe noi ne afectează. Trebuie însă să fim optimiști, să muncim

mult pentru a avea rezultate cât mai bune.

– Ce trebuie să facă producătorul moldovean ca să nu aibă probleme cu ANSA?

– Producătorul trebuie să fie un partener al nostru. El este responsabil de tot ce administrează și utilizează atunci când cultivă un produs. El își asumă toată responsabilitatea pentru calitatea alimentului care va ajunge pe masa consumatorului. ANSA are rolul de a controla cum producătorul respectă anumite cerințe obligatorii în domeniul siguranței alimentare. Totul începe de la sol, apoi semințe, apă, irigare, folosirea produselor de uz fitosanitar, depozitare, procesare etc. Scopul nostru este să urmărim respectarea legislației în acest domeniu, foarte important pentru țara noastră.

– Se încălcă această legislație?

– Sunt anumite încălcări. Poziția noastră este să-l îndrumăm și ajutăm pe producător. Nimic nu este ideal, Agenția are abia un an și patru luni. Noi venim și cu instruire, expertiză, avertizare, ca până la urmă produsul care ajunge pe masa consumatorilor să fie sigur. Avem suficienți inspecții, urmează să folosim tehnologiile informaționale care ne dau posibilitatea să optimizăm și să ușurăm munca. Avem nevoie de date statistice, monitorizare, evaluare, laboratoare. Referitor la importuri, vorbim despre crearea punctelor de inspecție la frontieră, ca totul ce vine din import să fie controlat și să putem garanta că produsul este inofensiv.

– Cât de sigure sunt produsele din piețe?

– ANSA este responsabilă

de calitatea și inofensivitatea produselor comercializate în locurile autorizate. Tot ce este în afara lor, nu intră în responsabilitatea noastră. Orice produs din piață are trecut testul expres, mă refer la nitrați și radiologie. Fiecare loc din piață se dă în baza acestui buletin de analize. Consumatorul are dreptul să solicite de la vânzător acest raport. La produsele de origine animală mai este medicul veterinar care certifică marfa plasată pe piață. Pentru magazine producătorii sunt obligați să aibă pentru produsele vegetale, certificatul de inofensivitate, eliberat în baza rapoartelor de încercări de laborator, unde putem vedea și reziduurile de pesticide. Cu acest certificat, putem garanta că produsul este inofensiv. Din păcate, de multe ori producătorii mici cresc fructe și legume pentru consumul propriu. Când există un surplus aceștia se duc în piață. Ar fi bine ca ei să se organizeze și să transforme activitatea lor într-un business. Avem legea grupurilor de producători, legea privind cooperativele. Ei se pot specializa, vor respecta tehnologiile, vor fi înregistrați la ANSA ca operatori în domeniul respectiv. În acest fel vor fi monitorizați după lege și le va fi mai ușor și inspecțiilor să elibereze certificatele respective, pentru a demonstra că produsele lor sunt sigure. O problemă mare o avem cu vânzarea produselor în locuri neautorizate, în țară sunt așa-zisele piețe ambulante, pe care nu putem să le controlăm. Aici trebuie să colaborăm cu alte organe de stat pentru a nu permite vânzarea produselor în locuri neautorizate. Însă comerțul stradal este un fenomen cu care trebuie să ne luptăm numai împreună. El va exista atâta timp cât consumatorul va cumpăra din acele locuri.

– Sunteți responsabili de siguranța alimentară și în localurile publice?

– Desigur, avem întâlniri cu operatorii din domeniul alimentației publice. Ei sunt cointeresați să procure produse calitative și de multe ori ne întrebă de unde pot să le ia ca să fie siguri. Efectuăm controale oficiale pe partea de igienă, condițiile de preparare, împreună cu Centrul Național de Sănătate Publică, care autorizează personalul

din localuri. Am avut recent un caz de otrăvire la Leova. De obicei, asemenea situații se produc acolo unde noi nu suntem prezenți, când aceste manifestări se organizează în locuri neautorizate. Produsele nu sunt păstrate cum trebuie și de aici apar probleme. Am avut situații când problemele au început din unitățile de producere sau ferme. Important este să aflăm sursa de infecție.

– Cât de sigure sunt produsele de import?

– Marfa de import este supusă mai întâi controlului vizual la frontieră, mă refer aici la obiectele de carantină. În cazul când apar anumite suspiecții, se îndreaptă spre laborator. Pentru reziduuri ne axăm pe evaluarea riscului. În general în UE tot controlul se bazează pe managementul și evaluarea riscului. În cazul când la un anumit produs sunt probleme, intensificăm controlul la fiecare unitate de transport. Dacă constatăm că situația s-a îndreptat, atunci putem să facem controlul o dată la cinci loturi. Acolo unde sunt probleme, marfa este întoarsă înapoi. În caz de reziduuri, ea este distrusă, au fost astfel de cazuri la struguri importati din țările sud-africane, dar și la roșii.

– Care este situația în țară, pe teren?

– Mulți din producători sunt conștienți, respectă cadrul normativ și recomandările noastre. În unitățile de procesare, producere, există standarde care se respectă strict. Mulți din ei exportă aceste produse pe piețele tradiționale, inclusiv pe piața UE. Cu majoritatea din ei organizăm seminare unde venim cu recomandări. Sunt optimist și sigur că avem produse calitative. Urmează să depunem eforturi ca să le putem prezenta. Cel mai greu este azi nu să produci, dar să vinzi produsul. Trebuie să muncești ca să te cunoască consumatorul. Este important că avem deschiderea spre o piață uriașă și totul este în mâinile noastre. Cu siguranță, vom ieși din criză, avem un potențial enorm trebuie să-l valorificăm împreună, ca produsele noastre să poată fi exportate pe orice piață.

– Vă mulțumim

Arina ROȘCA

CULTURA MURULUI FĂRĂ GHIMPI LA ȚIPALA

Raisa Ghimp îngrijește o plantație de mure în satul Țipala, raionul Ialoveni. Fiind nu doar o bună gospodină, dar și o femeie puternică, conduce o afacere gustoasă, sănătoasă și profitabilă cu mure.

A început activitatea în 2006, plantând 70 de ari de mure, iar acum a ajuns să cultive patru hectare. Împreună cu membrele din Rețeaua de Socializare Nord a femeilor din sectorul agrar, am realizat o vizită de studiu, cu schimb de experiență la Raisa Ghimp. Activitățile Rețelelor de Socializare sunt coordonate de Federația Națională a Agricultorilor din Moldova „AGROinform”, care a organizat anterior și alte vizite de studiu la Țipala. Antreprenoria a împărtășit vizitatoarelor experiența sa de lucru cu murele, problemele pe care le întâlnește în procesul de cultivare și care sunt rezultatele obținute.

Raisa Ghimp este una dintre puținii producători de mure din R. Moldova. A început afacerea după ce a vizitat o expoziție agricolă. Ideea i-a venit atunci când a văzut într-un supermarket mure congelate la un preț destul de

mare. Întoarsă acasă, a cumpărat peste o mie de puiți de mur, iar cu timpul i-a înmulțit. Femeia susține că în jur de 15 ani a muncit împreună cu familia în Rusia, unde exporta și vindea fructe și legume. Atunci și-a dat seama că ar trebui să producem ceva propriu, ca importatorii să ne privească altfel. Spune că din cauza embargoului nu poate comercializa acum producția de fructe pe care o mai are.

PLANURI MARI

Nu i-a fost deloc ușor să înceapă afacerea. Pentru a cumpăra pământ și sădi butași de mure, au fost nevoiți să vândă bunuri personale. Chiar dacă nu și-a recuperat investițiile, antreprenoria spune că a dorit să producă pe lângă mure în stare proaspătă sau înghețate, vin din mure. „Sunt niște pomușoare

solicitate și cred că vom reuși să le exportăm. Acum pe lângă mure, vindem și vin din mure. Vinul îl păstrăm în butoi, fără conservanți. În Europa demult se cultivă mure și se produce vin din aceste pomușoare. Producem și gem din pomușoare”, ne spune femeia.

Raisa Ghimp crede că afacerea cu mure este profitabilă în țara noastră, dar susține că are nevoie de timp ca să promoveze aceste fructe. Pentru oameni este mai greu să înțeleagă beneficiul murelor asupra sănătății. „Totul e greu, dar dacă ai început să urci scările, trebuie să mergi înainte. Nu este ușor, dar nici imposibil să gestionezi o afacere de acest fel în Moldova. Clima din țară ne permite acest lucru”, a mai spus antreprenoria.

Ajutată și susținută de către cei doi fii, mamă și soț, Raisa Ghimp gestionează o afacere originală și necesară țării noastre. Pentru culegerea fructelor de mure angajează muncitori sezonieri. Repartizarea la piețe, magazine este un proces mai anevoios, dar se descurcă și vinde întreaga producție. Deoarece murele se coc treptat, începând pe la mijlocul lunii iulie și până la mijlocul lui septembrie, trebuie strânse practic în fiecare zi.

MUNCĂ MULTĂ, DAR PLĂCUTĂ

De pe un hectar de mure sunt recoltate șapte-zece tone. Prețul murelor variază între 30-50 lei/kg în funcție de anotimp. Investiția inițială se poate recupera în doar doi-patru ani. „Este o muncă enormă, dar îmi place”, ne spune femeia.

Murul nu este o plantă capricioasă. Se aplică lucrări de îngrijire precum: distrugerea buruienilor, fertilizarea anuală cu îngrășămintă organice, irigarea. La finalul vizitei Raisa Ghimp a venit

cu o sugestie pentru femeile dornice să cultive mure: „Să nu vă fie frică că roadele nu vor fi pe măsura așteptărilor. Această plantă este nouă pentru noi, de aceea puteți obține rezultate bune doar dacă o să aveți aveți răbdare și o să munciți mult”.

Pe lângă faptul că sunt gustoase, murele au efecte foarte bune asupra sănătății. Acestea sunt bogate în vitamine, substanțe active și minerale ce pot preveni anumite boli. De asemenea, murele ajută și la funcționarea sistemului nervos, întăresc sistemul imunitar, protejează ochii, previn anemia, ameli-

orează durerile în gât, ajută la vindecarea rănilor și sunt bune chiar pentru diabetici, deoarece conțin foarte puțin zahăr. Cultivarea murelor este o activitate relativ nouă în lume, iar în R. Moldova a început în ultimii cinci-șase ani.

Proiectul „Rețeaua de socializare a femeilor din agricultură” este susținut de Proiectul Competitivitatea Agricolă și Dezvoltarea Întreprinderilor (ACED) finanțat de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Corporația Provocările Mileniului (MCC).

Daniela FLOREA

GRUPUL DE VÂNZĂRI DIN HÂNCEȘTI SE BUCURĂ DE O ROADĂ FRUMOASĂ DE PIERȘICI

În jur de 20 de producători de piersici din satul Logănești, raionul Hâncești, s-au unit într-un grup de vânzări, fiind asistați de AGROinform. Scopul acestora este aprovizionarea în comun cu mijloace de producere calitative și comercializarea împreună a fructelor. Obținând volume omogene de piersici mai mari, ei negociază prețuri mai avantajoase.

Împreună, membrii grupului de vânzări de piersici, realizează mai multe lucrări cum ar fi: stropirea, curățirea în uscat, lucrări mecanizate. Astfel este omogenizată calitatea fructelor furnizate de membri. Obținând volume omogene de piersici mai mari, ei negociază prețuri mai avantajoase. Un rol important îl are aranjarea fructelor în lăzi. Unii membri mai plantează mici suprafețe noi pentru extinderea plantațiilor multianuale. Cantitatea de piersici variază de la an la an între 60 – 70 tone pe suprafața pe care o dețin, de 10 ha. Factorii determinanți sunt condițiile climatice.

Producătorii de piersici

participă frecvent la activitățile organizate de AGROinform cum ar fi instruirile, schimburile de experiență, identificarea potențialilor furnizori și cumpărători. Pentru identificarea oportunităților mai bune de comercializare a fructelor produse, anul curent ei au plasat 17 oferte comerciale pe sistemul informațional de marketing administrat de AGROinform: www.agro-vista.md.

De doi ani de zile liderul grupului este Ecaterina Sajin. Ea a participat activ la evenimentele din cadrul Cercurilor de studii pentru femei și Cercurilor de fermieri, de unde, spune dânsa, a învățat și a aflat multe tehnici și idei necesare pentru a-și

continua activitatea, dar și pentru a le împărtăși cu ceilalți membri ai grupului din care face parte. Cu o atitudine pozitivă, Ecaterina Sajin afirmă: „Ne unim împreună. Așa este cel mai bine. Împreună cu membrii grupului de vânzări, am aflat informații despre donații, investiții și finanțări, despre tehnologii de cultivare, care pot fi aplicate în procesul de lucru prin eforturi comune”. Ea este cea care îi ghidează pe ceilalți

membri și împreună depun numeroase eforturi pentru a obține roade mai calitative și prețuri mai bune.

Liderul vorbește și despre problemele cu care se confruntă. Pe lângă dependența directă de condițiile climatice, ei se lovesc periodic de lipsa suficientă a banilor, mijloace de producere scumpe și adesea prea puțin calitative, lipsa infrastructurii de păstrare, parcelarea terenurilor. „Ar fi rentabil

să investim într-un frigider. Acesta ar duce imediat la creșterea prețului de comercializare a piersicilor, dar nu dispunem de banii necesari”, ne spune Ecaterina Sajin.

O atenție sporită liderul grupului atrage procesului de recoltare: „Deseori culeg personal piersicii ca să știu că nu i-am lovit și că sunt aranjați frumos în cutii. Unii membri ai grupului angajează și muncitori sezonieri sau se unesc între ei în perioada

de culegere a fructelor. Anul acesta piersicii sunt mai puțini, dar foarte frumoși și putem stabili un preț mai mare, care variază între 10-15 lei/kg.”

Gospodină din fire, Ecaterina Sajin, pe lângă piersici, are o pasiune aparte pentru flori. În activitățile ei, este ajutată de către fecior și soț, care vin cu idei noi ce pot fi implementate în agricultură în general, sau în producerea piersicilor, în particular. De asemenea, este interesată de faptul cum poate fi altoită vița-de-vie. Pentru a cunoaște acest procedeu, a fost într-o vizită cu schimb de experiență în s. Zaim, r. Căușeni. De asemenea, în grădina ei mai putem găsi sere de legume și pomi fructiferi diferiți.

Grupul de vânzări de piersici din r. Hâncești este asistat de AGROinform cu suportul We Effect (Centrul pentru dezvoltarea cooperativelor din Suedia), finanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida).

APICULTORII SE UNESC ÎN GRUPURI DE PRODUCĂTORI

Federația Națională a Agricultorilor AGROinform oferă sprijin mai multor apicultori pentru crearea unui grup de producători. Scopul acestui viitor grup este de a-și uni forțele și a vinde împreună o anumită cantitate de miere. Nouă producători au venit săptămâna trecută la sediul AGROinform, pentru a discuta despre acțiuni concrete pe care urmează să le întreprindă în timpul apropiat.

De ceva timp, producătorii agricoli își dau seama că doar unindu-se pot avea noi oportunități de dezvoltare economică. În cazul celor nouă apicultori, scopul lor de bază este comercializarea mierii pe care o produc fiecare în parte. Iurie Hurmuzachi, vicedirector AGROinform, a specificat la începutul întâlnirii dintre apicultori, că în activitatea pentru crearea acestui grup au fost depășite mai multe etape, cum ar fi evaluarea grupului, chestiionarea, schimbul de experiență. „Astăzi suntem la unul dintre cele mai complicate momente ce țin de crearea grupului de producători. Este vorba de prezentarea așa-numitului simulator economic. Atunci când este vorba de cifre și investiții concrete, păreri adesea sunt împărțite. Sper să ajungem la un numitor comun, după care va

urma elaborarea unui plan de afaceri”.

Îndrumați de Grigore Daraban, specialist principal cooperare, apicultorii s-au adunat să discute concret ce vor face în cel mai apropiat timp pentru a-și realiza obiectivele. Daraban a atras atenția apicultorilor la două momente care ar trebui să-i intereseze acum. „Urmează să ne clarificăm în ce vom investi banii și cum vom vinde împreună. Mergem doar în direcția aceasta, de a crea toate condițiile pentru a vinde mierea”. Apicultorii au discutat despre standardele de calitate pe care trebuie să le aibă mierea. Ei au vorbit despre faptul că în diferite țări sunt diverse cerințe de calitate. Grigore Daraban a specificat că atunci când discutăm despre calitatea mierii, se are în vedere parametrii organoleptici și

chimici pe care trebuie să-i conțină produsul. „Pentru a putea exporta, avem nevoie de analize la miere”, susține Daraban. Apicultorii au declarat că în R. Moldova există un laborator performant care face astfel de analize, dar ele sunt scumpe și necesită mult timp. Prin urmare, Daraban le-a spus că ar fi bine ca în cadrul grupului ce urmează să fie creat, să existe echipamente cu ajutorul cărora mierea să poată fi testată. Specialistul AGROinform le-a prezentat mai multe tipuri de astfel de echipament, urmează ca apicultorii să decidă de care vor achiziționa.

APICULTORII ÎN CĂUTARE DE BANI

De asemenea, producătorii au ajuns la concluzia că viitorul grup va avea nevoie de o încăpere pentru activități comune și omogenizator pentru amestecarea mierii. După ce au stabilit direcțiile în care vor fi cheltuiți banii pentru început, s-au realizat niște socoteli. S-a calculat cantitatea de miere existentă în total, care ar fi prețul mediu cu care poate fi vândută, câți bani sunt necesari pentru echipament și încăpere. De asemenea, a fost calculată contribuția fiecăruia la cheltuieli, dar și care va fi venitul final estimat.

Apicultorii s-au întrebat de unde ar putea să ia banii. Producătorii au vorbit despre subvențiile care le oferă statul în acest sector. Mihai Bozianu, apicultor din Mîngir, Hîncești, a amintit în acest context că statul oferă subvenții pentru stupi, regine,

armătură, dar nu și pentru echipamentul de procesare finală a mierii. Producătorii susțin că ar fi minunat dacă ar exista subvenții pentru tehnica de care au nevoie. Grigore Daraban a declarat că AGROinform participă la formularea Regulamentului de subvenționare și ar putea face o asemenea propunere pe viitor, dar în acest an nu există asemenea subvenții, iar apicultorii trebuie să reiasă din această situație. Daraban a specificat că subvențiile care se oferă în acest domeniu țin de producerea mierii și nu sunt investiții în cooperativă. „Scopul nostru este să vindem împreună. Pentru asta ne consolidăm. Noi nu vom acționa ca producători de miere, dar ca vânzători”. Daraban a mai specificat că dacă în acest an ar fi existat niște subvenții pentru grupuri de producători care vând miere, statul nu ar avea cui să dea, pentru că astfel de grupuri pur și simplu nu există. De asemenea, el a amintit că dacă Ministerul Agriculturii va recunoaște grupul de producători, ei vor putea beneficia de un anumit suport pentru grup.

Producătorii au constatat că vor avea nevoie de bani pentru început, iar o posibilitate este creditul bancar. Problema cea mare care apare este gajul. Ei trebuie să de-

cidă cum vor proceda, ajungând la concluzia că fiecare să-și asume o parte din gaj. Din păcate, spun apicultorii, băncile nu acceptă albine sau miere în gaj și este mai dificil de găsit soluții. Chiar dacă vor avea credit la bancă, în cadrul grupului apicultorii vor avea prețul minim garantat la produs, plus un anumit venit. După acoperirea creditului, venitul se dublează. Daraban a specificat că creditul poate fi întors în trei ani, iar dobânda se întoarce prin subvenții. Investiția se recuperează pe parcursul a trei ani de zile.

SĂ VINZI ÎMPREUNĂ – MAI RENTABIL

Toți apicultorii prezenți la întâlnire au vorbit despre necesitatea de a se uni pentru a vinde miere. Ei au specificat cât de important este să aibă încredere unul în altul și fiecare să își respecte angajamentele, pentru a obține în final avantaje financiare. Grigore Daraban a atras atenția apicultorilor să privească mierea ca marfă pe care trebuie să o vândă. Viitorul grup de producători trebuie să poată vinde anume ceea ce caută clientul și să aibă capacitatea de a for-

ma un lot de marfă.

S-a vorbit despre responsabilitățile pe care le vor avea în cadrul grupului. Grigore Daraban a declarat că acestea vor fi specificate în statutul și regulamentele interne de funcționare a viitorului grup. „Va exista un administrator al grupului care va comunica cu clienții. Grupul în întregime se bazează pe o anumită cantitate de miere declarată de fiecare membru, iar aceștia trebuie să-și respecte angajamentele. În caz contrar încep să apară probleme, va exista probabil și o modalitate de penalizare. De asemenea, trebuie să existe un mecanism de urmărire a cantității existente de miere”. Pavel Stamate din Bălănești, Nisporeni crede că împreună e mai ușor de lucrat, decât în particular. De aceeași părere este și Petru Arhip din Sadova, Călărași, care susține că după ce a văzut calculele prezentate de specialistul AGROinform, totul este mult mai clar și demonstrează avantajul cooperării apicultorilor.

La următoarea întâlnire, AGROinform va prezenta apicultorilor un Plan de Afaceri și regulamentele interne de funcționare pe care aceștia vor trebui să le aprobe, după care va începe procedura de înregistrare a unității date.

Arina ROȘCA

SERVICIILE OFERITE DE REȚEAUA FEDERAȚIEI NAȚIONALE A AGRICULTORIILOR „AGROINFORM”

Dezvoltarea afacerilor

- Elaborarea planurilor de afaceri (acreditați la programele IFAD și proiectul ACED)
- Asistență la elaborarea pachetului de documente pentru accesarea finanțărilor
- Asistență la efectuarea studiilor de fezabilitate a investițiilor și identificarea furnizorilor de echipamente
- Asistență la pregătirea aplicațiilor pentru accesarea subvențiilor
- Organizarea vizitelor și misiunilor de afaceri

Dezvoltarea cooperativelor de marketing

- Asistență la crearea și dezvoltarea cooperativelor de marketing
- Asistență la crearea și dezvoltarea asociațiilor profesionale pe produs
- Instruiri în dezvoltarea afacerilor și cooperativelor de marketing

Servicii de marketing

- Servicii de intermediere a producției agricole
- Oferirea informației despre prețuri și piețe
- Promovarea cererilor și ofertelor comerciale
- Elaborarea studiilor și cercetărilor de piață

Pentru informații suplimentare apelați
oficiul național de coordonare
și organizațiile regionale
ale Federației AGROinform
Tel.: 373 22 23 56 98
Fax: 373 22 23 78 30
www.agroinform.md
www.agravista.md

VINURILE MOLDOVENEȘTI AJUNG PE PIAȚA AMERICANĂ

Oficiul Național al Viei și Vinului a elaborat o Strategie de promovare a vinurilor pe piața Statelelor Unite ale Americii (SUA). Vinurile moldovenești vor fi promovate sub marca „Wine of Moldova”. Autorii Strategiei speră ca vânzările anuale să atingă 100 de mii de litri de vin, iar în următorii trei ani să vândă 300 de tone de vin pe piața de peste ocean. Săptămâna trecută, reprezentanții a 11 companii vinicole autohtone au plecat într-o vizită în SUA, unde urmează să se întâlnească cu înalți oficiali, importatori și distribuitori de vin.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) a lansat în luna decembrie 2013, cu ocazia vizitei la Chișinău a Secretarului de Stat american, John Kerry, brandul național al vinurilor moldovenești „Wine of Moldova”, care are scopul de a promova vinurile de calitate de la noi sub numele țării. Atunci, oficialul a vizitat crama de la Cricova, unde a gustat din vinurile moldovenești și a declarat că SUA vor susține producătorii de vinuri din Moldova. „Vom invita în SUA pe cei mai renumiți specialiști în vinuri din Moldova, pentru a învăța moduri eficiente de a pătrunde pe piața americană. După ce am trecut prin aceste coridoa-

re și am văzut butoaie enorme de vin, sunt convins că specialiștii din Moldova vor împărtăși o mulțime de lecții cu colegii din SUA”, declara atunci secretarul de stat american, John Kerry.

Reprezentanții companiilor vinicole se află în SUA până la 3 august și se întâlnesc cu înalți oficiali, importatori și distribuitori de vin. Ministrul Vasile Bumbacov a avut o întrevedere cu reprezentanții Biroului pentru Taxe și Comerț al SUA, în cadrul căreia s-a discutat posibilitățile de cooperare și export a produselor vinicole moldovenești pe piața americană. În acest context, a fost semnat un Memorandum de

Înțelegere între Biroul pentru Taxe și Comerț a Departamentului Trezoreriei al SUA și Oficiul Național al Viei și Vinului.

Piața americană ar putea să absoarbă tot vinul din țara noastră, a declarat ministrul. „Pentru piața americană nu este problemă să înghită tot vinul din R. Moldova. Important este să ne putem promova. Cei care nu cunosc vinul nostru, venind într-un magazin, nu se vor atinge de el. Astfel trebuie să promovăm produsele, dar și țara noastră în întregime”. Potrivit lui, sprijinul oferit de SUA oferă o șansă producătorilor moldoveni, care, deși sunt prezenți demult în această țară, doresc

un export mai masiv. Producătorii de vin din Moldova au rămas surprinși de faptul că cerințele pentru produsele vinicole în SUA sunt mult mai simple decât în Uniunea Europeană.

„Vinurile noastre vor putea fi vândute cu 7-10 dolari în magazin. Unele dintre ele s-ar putea poziționa pe un

segment de preț puțin mai înalt - de 10-12 dolari, însă este necesar să se acorde o atenție deosebită stilului de vin”, a declarat directorul Oficiului Național al Viei și Vinului, Dumitru Munteanu. De asemenea anual vor fi organizate o serie de evenimente pe Coasta de Est a SUA pentru a prezenta vinurile moldove-

nești importatorilor și presei americane.

În SUA au reușit deja să pătrundă aproape zece vinării moldovenești. Din 2010, America este cea mai mare piață consumatoare de vin din lume, cu un consum anual de aproximativ 3,4 miliarde de litri la un preț mediu de 8 dolari pe sticlă.

UNELE TAXE VAMALE DISPAR, ALTELE CRESC

Guvernul R. Moldova și-a asumat recent răspunderea pentru adoptarea a 11 legi. Printre acestea se numără și aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor, ce va intra în vigoare din 2015. Nomenclatură combinată a mărfurilor este un catalog care cuprinde codurile, denumirile și descrierea mărfurilor corespunzătoare sistemelor de clasificare aplicate în practica internațională, introduse sau scoase din țară, precum și cuantumul taxei vamale la aceste mărfuri.

Potrivit nomenclaturii, din 2015 se vor modifica unele cote ale taxelor vamale. Astfel, la produse alimentare ca: grâul de orice fel, se va micșora taxa vamală de la 10% la 0 %, la fel și pentru dulceturi și gemuri - de la 20% la 10%. La alte produse dimpotrivă se va majora taxa vamală cum ar fi: secara (de la 0% la 10%), orez (de la 0 la 5%) etc. Cota taxelor vamale la alte produse precum carne, lapte, ulei, apă, bere, vin, tutun etc. vor rămâne neschimbate.

CREȘTEM MAI MULTE VACI ȘI VINDEM MAI MULTE OUĂ

În ianuarie-iunie curent, față de aceeași perioadă a anului precedent, în gospodăriile de toate categoriile a fost înregistrată majorarea producției de produse animale.

Astfel, creșterea vitelor și păsărilor a crescut cu 6,4 procente, din care în întreprinderile agricole - cu 4,6 la sută, iar în gospodăriile populației - cu 7,7 la sută. Potrivit datelor oferite de Biroul Național de Statistică această majorare a fost determinată de mărirea productivității vitelor și creșterii efectivului mediu de animale.

La fel s-a majorat și producția de lapte cu 13,5 procente, în rezultatul

creșterii efectivului mediu de vaci și productivității acestora.

În ceea ce privește producția de ouă, aceasta a crescut, în gospodăriile de toate categoriile, cu 1 procent, în

rezultatul sporirii volumului de ouă în gospodăriile populației cu 7 procente. În schimb, în întreprinderile agricole producția de ouă s-a redus cu 6 procente.

RECOLTA DE GRÂU – MAI MARE

Roada de grâu este mai mare decât cea de anul trecut. Președintele Asociației producătorilor de cereale, Nicanor Buzovoi, a declarat că anul curent este mai mult grâu și calitatea acestuia este mai bună. Potrivit reprezentanților Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, în 2014 se preconizează o recoltă de aproximativ 3,3 tone de boabe la hectar.

Nicanor Buzovoi a spus că ploile din ultima perioadă împiedică recoltarea grâului, iar producătorii speră că acestea vor înceta. Pe unele terenuri,

umezeala sporită deja a început să afecteze boabele. Peste 300 de mii de hectare cu grâu au fost semănate anul acesta, iar recolta totală pe țară se

așteaptă că va fi de peste un milion de tone. Recolta de anul trecut a atins cel mai mare nivel din ultimii ani - un milion de tone, iar productivitatea

a fost de aproximativ 3 tone la hectar. Anul trecut un kilogram de grâu era vândut cu până la 2,20 bani.

În ce privește porumbul, potrivit estimărilor autorităților, urmează să se adune circa 3,5 tone la hectar, mai puțin ca anul trecut, când s-au strâns în medie 4 tone la ha. Nicanor Buzovoi spune că vor avea o roadă mai bună de porumb agricultorii care l-au semănat mai devreme, întrucât porumbul semănat mai târziu a fost afectat de perioada cu temperaturi mai scăzute.

O AFACERE SOCIALĂ CU MIERE ȘI ALBINE

Eliza Mamaliga este o tânără apiculatoare de 25 de ani din Todirești, Ungheni. Pasionată de tot ce ține de albine, prisacă, miere – a ales să deschidă o întreprindere socială în acest domeniu. Scopul de bază al tinerei este să contribuie la creșterea consumului de miere în rândul cetățenilor moldoveni. Crede că dacă în țară se va consuma la fel de puțină miere pe cap de locuitor ca și acum, acest fapt poate avea urmări negative asupra populației de albine, dar și consecințe nefaste asupra sănătății oamenilor.

Vara Eliza Mamaliga se află mai mult printre albine. Împreună cu încă doi angajați – prieteni se ocupă de prisacă. Știe aproape totul despre albine și poate afirma că mai deține o profesie pe lângă cea de economist. Consideră că apicultura nu este un domeniu foarte dificil, trebuie doar să nu-ți fie frică de albine, să ai răbdare și să-ți placă ceea ce faci. Când am vizitat-o la prisacă, se pregătea de un eveniment important: aniversarea a doi ani de afacere. A doua zi la prisacă urmau să vină mai mulți oaspeți, doritori să vadă de aproape procesul de producere a mierii. Pentru copii Eliza avea pregătită o scenetă, din care aceștia pot afla despre viața albinelor și cât de necesar este să consumi miere. Albinele Elizei se află în două locații: Todirești și Elizavetovca, Ungheni. În prezent are 200 de familii de albine și împreună cu cei doi angajați se ocupă de munca în prisacă și promovarea produselor. Pe lângă aceste activități, mai confecționează lumânări și organizează diverse evenimente prin care vrea să contribuie la creșterea consumului de miere în rândul populației. „Fiind o afacere socială scopul nostru nu este profitul. Ne dorim cel

mai mult să creștem consumul de miere în țară. Noi ne-am creat pentru a informa și educa consumatorul de aici”.

„SCOPUL NOSTRU NU ESTE PROFITUL”

De mică, Eliza a crescut printre albine. Nu ține minte când a primit primul ac, pentru că albinele au făcut parte din viața ei de când se știe. Părinții ei se ocupă de apicultură de mult timp și era de înțeles că și copiii vor prelua acest interes. Mai are doi frați, dar de prisacă a rămas să se ocupe anume ea, fiind cea mai mică. „De fapt, nu pot spune că am ales să mă ocup de apicultură, mai bine zis m-a ales ea pe mine. Mai degrabă am ales să mă ocup de afacere. Am ales economia, pentru că aveam o atracție față de antreprenoriat. Cred că am abilități pentru a crea lucruri frumoase și nu doar pentru a executa niște sarcini”, susține Eliza.

Pe lângă apicultură, întotdeauna a fost pasionată de voluntariat. A dorit să îmbine pasiunea pentru apicultură cu activități sociale, devenind interesată de antreprenoriat social. În 2010 la Bruxelles, în cadrul unui work-shop a învățat cum poți să abordezi o problemă socială printr-un model de business. „Mi-a plăcut acest concept. Eram atunci voluntar la AISEC și puteam combina dorința de a fi antreprenor cu implicarea mea în proiecte sociale”.

După facultate Eliza a fost la un training timp de două luni în Hamburg, Germania, la The Do School. Proiectul ei a fost selectat dintr-un număr de 2000 de aplicații. „Doar 15 proiecte

au fost alese. Ideea mea le-a plăcut pentru că era despre o afacere socială. Este ceea ce facem acum cu Dulce Plai. Acolo a fost dat startul”, ne spune tânăra. În Germania a mers cu mari speranțe, a învățat lucruri concrete despre cum să dezvolte proiectul mai departe. A plecat de acolo cu un plan strategic pentru viitor. Tot în Germania a aplicat pentru un proiect de finanțare ce viza conservarea biodiversității. „Albinele sunt parte a biodiversității, iar eu doream să continui afacerea părinților cu apicultura, astfel a pornit totul”. A fost selectată pentru finanțare și a primit 3000 euro din care a cumpărat stupi noi.

Venind acasă plină de speranță, Eliza s-a confruntat cu o altă realitate. Părinții nu au susținut ideea ei la început, zicând că nu o să iasă nimic bun din asta, pentru că la noi lumea nu mănâncă miere. „Europenii consumă mult mai multă miere decât noi. Germanii mănâncă un kg de miere pe an pe cap de locuitor, iar un moldovean doar 100 grame. Noi vrem să batem alarma: în țară se consumă foarte puțină miere, ceea ce pe termen lung o să aibă consecințe asupra populației de albine, polenizare, biodiversitate”, susține Eliza. Tânăra ne spune că mierea este un produs natural, sănătos, are multe vitamine, enzime, minerale, pe care zahărul nu le conține. „Un complex important de vitamine este vitamina B. Se știe că mierea este bună pentru răceli, digestie, ca

sursă de energie”.

Deși părinții au zis nu, Eliza a continuat să lucreze pentru dezvoltarea proiectului. A găsit un nume frumos pentru afacere: Dulce Plai, după care a urmat evenimentul de lansare a proiectului în centrul capitalei, în august 2012. A început o perioadă lungă de planificare, căutare de fonduri, idei. Între timp tânăra a participat la un program național de mentorat unde a prezentat Dulce Plai. „Nu eram sigură dacă trebuie să continui proiectul sau e cazul să mă opresc, pentru că o astfel de idee nu prinde ușor rădăcini la noi”, spune Eliza. Totuși, numeroasele reacții pozitive a făcut-o să meargă mai departe. „La concursul național de business-planuri am ocupat locul doi, după care am creat setul Dulce Plai care a constatat dintr-un borcănaș de miere și ceai de ierburi. Abia din decembrie 2013 am început să vindem”, ne spune Eliza. Astăzi mierea ei poate fi găsită în cadrul diferitor expoziții și evenimente, de asemenea pe internet se poate de completat un formular pentru livrarea mierii. „Fiind o afacere socială scopul nostru nu este profitul, dar trebuie totuși să rezistăm. Dacă am fi o afacere clasică ne-am orienta pe piața externă, pentru că ne dăm seama că nu avem pentru ce să stăm pe piața locală. Ne-ar fi mult mai ușor să producem câteva tone de miere, am lucrat vara, am vândut la un preț bun și apoi stăm și cheltuim banii. Pe piața externă

există cerere, noi putem să producem mierea calitativ și am avea succes. Însă noi ne-am creat pentru a informa și educa consumatorul de aici referitor la beneficiul consumului de miere”, susține Eliza.

MIERE ECOLOGICĂ PENTRU CONSUMATORI

Mierea produsă la prisaca Elizei este una ecologică. Nu utilizează antibiotice în tratarea albinelor, iar stupii nu sunt vopsiți, doar prelucrați cu ulei de in. De la ea aflăm că în țară sunt apicultori care încă utilizează antibiotice la albine. „De regulă, asta pot să facă apicultorii mai în vârstă, sunt niște deprinderi mai vechi care pot să afecteze calitatea mierii. Dacă importatorii găsesc antibiotice în miere nu ai să o vinzi niciodată în afară, doar pe piață locală, unde nu se fac astfel de analize”, ne spune tânăra. Deși consumatorii susțin că mierea este un produs scump, Eliza susține că o linguriță de miere echivalează cu două de zahăr, ceea ce înseamnă că ai nevoie dublă de acest produs, în schimb beneficiile mierii nu pot fi comparate cu cele ale zahărului. Ea nu folosește zahăr nici măcar la prăjituri, a găsit rețete cu miere și a renunțat la el. Se gândește că pe viitor ar fi o idee bună să poată produce diferite copturi, prăjituri din miere.

Eliza este o tânără care se află la început de cale

în acest domeniu. Și-ar dori să se extindă, pentru că are multe idei, dar zice că nu se aventurează să ia credite. „Idei sunt multe, aș vrea să iau un credit cu porțiuni de grant, dar problema este că nu am cum să-l garantez. Băncile nu vor să ia albine sau miere în gaj”. Anterior a beneficiat de anumite subvenții la procurarea stupilor, în acest an a cumpărat regine și poate va avea un ajutor și în acest sens. Nu poate vorbi de venituri, ele sunt mici, abia îi permit să reziste pe linia de plutire, totuși în doi ani de afacere a învățat foarte mult, a cunoscut oameni noi, a călătorit, iar asta e mai important decât banii, susține tânăra. Își dorește ca prin modul original de expunere să stimuleze concurența în acest domeniu, astfel că alți apicultori încearcă să-i urmeze, devenind astfel mai buni. Colaborează cu apicultorii tineri din țară, participând împreună la expoziții și evenimente.

Consideră că statul ar trebui să inițieze o campanie prin care să promoveze necesitatea consumului de miere în rândul populației. „În acest fel ar crește vânzările noastre, dar și a celorlalți apicultori. Nu ne temem de concurență, avem încredere în creativitatea noastră”, ne spune tânăra.

Pentru timpul cel mai apropiat își dorește să lucreze mai mult la prisacă. „Dacă anterior visam să cresc numărul de familii, acum am decis să rămână la 200, dar aș vrea să organizez o prisacă-model. Vom lucra mai mult asupra calității produselor și vom merge la evenimente pentru a informa consumatorul și a stimula concurența”, susține entuziasmată Eliza. Imaginea afacerii este una importantă, iar munca va fi orientată în această direcție. De asemenea, anul viitor ar vrea să alterneze lucrul pe piața locală cu exportul, pentru a asigura sustenabilitatea proiectului. Tânăra susține că își dorește să muncească acasă și nu își imaginează să fie nevoită să plece din țară, fiind convinsă că va reuși să își pună în aplicare ideile.

BOLNAVI DE DIABET ZAHARAT FĂRĂ SĂ ȘTIE

Circa 28.800 de moldoveni cu vârste cuprinse între 20 și 79 de ani, au diabet zaharat, dar nu cunosc acest lucru, cel puțin așa arată studiul „Performanța sistemelor de sănătate din Europa de Sud-Est”. Medicii susțin că numărul mare de bolnavi este cauzat de alimentația nesănătoasă, modul sedentar de viață, obezitatea și consumul de alcool. Maladia scade speranța de viață în medie cu 5-10 ani. Afectează vasele sangvine, nervii, inima, rinichii, ochii și duce la invaliditatea persoanelor apte de muncă.

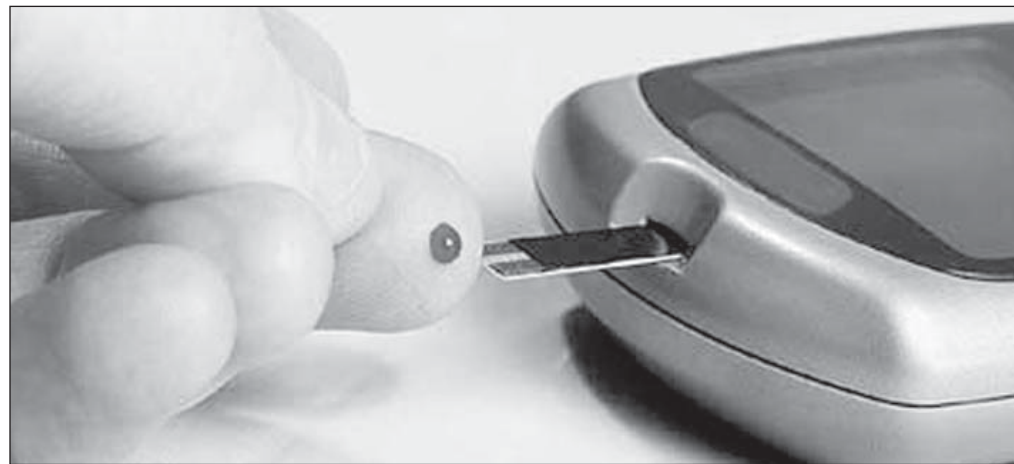
Potrivit studiului de mai sus, maladia este depistată devreme doar la 15 la sută din totalul bolnavilor cu diabet zaharat. Astfel, în sistemul de sănătate din R. Moldova se înregistrează situația când diagnosticarea bolii are loc după mult timp de la debutul simptomelor, precizează autorii studiului. În aceste condiții, mulți diabetici ajung la medic doar atunci când dezvoltă complicații grave. Daniela Demişcan, consultant superior în secția Programe Naționale din cadrul Ministerului Sănătății (MS), a declarat pentru **AgroMedia-Inform** că nu există un registru al bolnavilor de diabet, iar mulți bolnavi sunt depistați târziu. „Există o problemă cu adresarea la timp la medic. Noi chemăm cetățenii să fie responsabili, să dea analize, e simplu, faci un test de sânge și vezi care e situația. Din păcate, multă lume nu conștientizează cât de important este ca boala să fie depistată la timp”. Potrivit ei, în Moldova

sunt înregistrați peste 72 mii de bolnavi cu diabet zaharat, dintre care 386 sunt copii.

La noi se înregistrează o incidență a diabetului zaharat mai redusă în comparație cu țările din Uniunea Europeană. Cu toate acestea, nu e cazul să ne bucurăm, susțin specialiștii, pentru că măsurile întreprinse de autorități pentru depistare precoce și tratament sunt ineficiente. Potrivit specialiștilor din cadrul MS, cei mai mulți moldoveni suferă de diabet de tip II, care poate fi depistat prin testarea nivelului de glicemie în sânge, test care trebuie efectuat odată în an. Studiile internaționale și locale arată că numărul persoanelor cu diabet „latent”, adică fără manifestări clinice, este de 2-3 ori mai mare decât numărul oficial înregistrat al bolnavilor. De asemenea, este alarmant faptul că în fiecare an crește numărul copiilor care fac diabet. Boala este diagnosticată târziu și afectează viața copiilor, ajungând la ne-

voia de a controla permanent nivelul glucozei, de a administra insulina și a respecta un regim alimentar corect.

Potrivit specialiștilor din cadrul MS, diabetul este o boală cronică în care nivelul glucozei (zahărului) din sânge (glicemia) crește peste normal. Excesul de glucoză în sânge este dăunător sănătății. Glucoza provine din digestia alimentelor. Pentru a putea pătrunde în celule unde este folosită drept combustibil, glucoza are nevoie de insulină, un hormon secretat de pancreas. Diabetul apare fie din cauza producerii insuficiente de insulină de către pancreas, fie mai ales datorită insensibilității celulare la insulină. În ambele situații nivelul glucozei din sânge depășește valorile normale. Printre simptomele diabetului putem enumera: setea exagerată; urinarea frecventă; foame și oboseală exagerată; scăderea fără motiv în greutate; vindecarea lentă a rănilor; slăbirea vederii etc.

NU IGNORAȚI SIMPTOMELE

Există două tipuri de diabet: diabetul de tip I, apare la copii sau tineri. În acest caz sistemul imun atacă celulele producătoare de insulină din pancreas și acesta nu mai poate fabrica suficientă insulină. Acești bolnavi au adesea nevoie de injecții cu insulină pentru tot restul vieții. Diabetul de tip II apare la o vârstă mai înaintată, de regulă între 30 – 40 de ani, când pacientul nu este dependent de insulină și reprezintă cea mai răspândită formă de diabet. „Oamenii de această vârstă, de regulă nu acordă atenție la simptome și trec mulți ani până boala poate fi depistată”, susține Daniela Demişcan. La acești bolnavi, pancreasul produce insulină, dar organismul nu o poate folosi eficient. Rezultatul este acumularea glucozei în sânge. Această formă de diabet apare în 80% din cazuri la persoane supraponde-

rale. Prin urmare, potrivit medicilor obezitatea este o cauză principală a diabetului. Printre cauze mai amintim lipsa activității fizice, consumul de alcool și țigări, dar și existența unor boli cronice ca hipertensiunea arterială, hepatite etc.

Un alt studiu dat publicității recent de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și MS, ne demonstrează că în țară cel puțin o persoană din zece are glicemia ridicată, iar mai mult de jumătate din populație este supraponderală. Ponderea femeilor obeze este de aproape două ori mai mare ca a bărbaților. De asemenea, una din zece persoane se mișcă prea puțin fizic și au colesterolul din sânge mărit.

Complicațiile diabetului zaharat sunt multe. Maladia scade speranța de viață în medie cu 5-10 ani. Afectează vasele sangvine, nervii, inima, rinichii, ochii și duce la invaliditatea persoanelor apte de muncă. Medicii spun că apariția diabetu-

lui zaharat poate fi prevenită prin respectarea unor reguli elementare de viață. O alimentație sănătoasă, efort fizic regulat, micșorarea consumului de alcool și țigări, poate preveni semnificativ posibilitatea de apariție a acestei boli.

Medicii avertizează că în caz de apariție a bolii, dieta și exercițiile fizice sunt vitale. O dietă vegetariană variată, bazată pe cereale integrale, legume, fructe, verdețuri, boboașe, nuci și semințe este optimă pentru controlul zahărului din sânge. Exercițiul fizic are o serie de efecte benefice pentru bolnavi și previne apariția complicațiilor cardiovasculare, scade nivelul grăsimilor sangvine, ajută la pierderea excesului ponderal, etc.

Potrivit datelor OMS, în lume trăiesc 280 milioane de persoane cu diabet zaharat, iar în următorii 20 de ani acest număr poate ajunge la 380 de milioane.

Arina ROȘCA

FĂRĂ MITĂ ÎN SPITALE

Ministerul Sănătății (MS) împreună cu Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), au lansat recent o campanie de informare a populației pentru combaterea plăților neoficiale în instituțiile medicale. „Asigurarea medicală te protejează. Nu da mită!” – astfel este genericul campaniei și este adresată tuturor cetățenilor. Ei sunt atenționați că atunci când dau mită, sunt la fel de vinovați ca și cei care iau mită.

Scopul campaniei este de a îmbunătăți actul medical și de a risipi neîncrederea cetățenilor în sistemul de sănătate. Campania se adresează atât cetățenilor, cât și personalului medical din instituțiile de profil, punând accentul pe actele de corupție și pedepsele prevăzute de lege față de cei care comit infracțiuni de acest gen. Campania are un mesaj

preventiv, de conștientizare, adresat populației active, informând cetățenii cu privire la faptul că atunci când dau mită, sunt la fel de vinovați ca și cei care iau mită. Totodată, pentru a obține rezultate în lupta cu mita din spitale, oficialii din cadrul MS recomandă cetățenilor că în cazul când li se solicită să achite pentru serviciile medicale, să plătească ba-

nii doar în casa instituției medicale și să ceară bonul de plată.

Victimele corupției trebuie să anunțe autoritățile pentru a primi sprijinul acestora și a diminua acest fenomen. Responsabili din cadrul MS au declarat că darea și luarea de mită în sistemul medical, rămâne a fi o problemă serioasă și extrem de fierbinte, care merită o

atenție deosebită. Existența fenomenului corupției în sistemul sănătății devine absurdă din moment ce o bună parte a cetățenii țării sunt asigurați în cadrul sistemului de asigurare medicală obligatorie, care asigură accesul

garantat la serviciile medicale, iar asistența medicală primară și urgentă se acordă gratuit tuturor persoanelor. Pentru a micșora plățile neoficiale în sistemul sănătății, a fost sporit pachetul de servicii care este acoperit de CNAM,

prin introducerea unor servicii scumpe și mărirea ratei de rambursare a medicamentelor compensate.

Potrivit oficialilor din cadrul MS, eforturile Ministerului de a elimina acest fenomen, sunt ineficiente din cauza atitudinii iresponsabile a lucrătorilor medicali și a pacienților, care nu înțeleg că aceste plăți fac un mare deserviciu sistemului sănătății și imaginii țării în întregime. Prin urmare MS face un apel către toată lumea, de a informa organele abilitate despre cazurile când angajații instituțiilor medicale solicită sau pretind anumite plăți.

MAI PUȚINĂ CARNE - O VIAȚĂ MAI SĂNĂTOASĂ

Reducerea cu 50% a consumului de carne, ouă și produse lactate în Uniunea Europeană (UE) ar scădea semnificativ emisiile de gaze cu efect de seră și nitrogen. De asemenea, ar duce la creșterea producției și exporturilor de cereale și la un stil de viață mai sănătos, se arată în concluziile unui studiu realizat recent de un grup de cercetători olandezi. Informația de la care au pornit cercetătorii pentru a realiza acest studiu este aceea că, potrivit celor mai recente statistici, locuitorii UE consumă prea multe produse alimentare pe bază de carne, lapte și ouă, ceea ce duce la o acumulare în organism de grăsimi saturate și carne roșie peste limita recomandată de medici.

Totodată, se știe că producția zootehnică este mult mai poluantă decât cea vegetală și necesită folosirea mai mult teren agricol pentru aceeași cantitate de hrană animală egală din punct de vedere nutrițional cu hrana vegetală. Astfel, autorii studiului au calculat care ar fi efectele reducerii cu 50% a consumului de hrană bazată pe carne, ouă și produse lactate și

înlocuirii acesteia cu hrană vegetală.

Rezultatele cercetării au arătat că această schimbare a obiceiului de consum alimentar la nivelul UE, ar reduce cu 40 % emisiile de nitrogen, cu 25 - 40% emisiile de gaze cu efect de seră și ar crește eficiența utilizării nitrogenului, de la 18%, cât este în prezent, până la 41%. Totodată, s-ar reduce cu 75% nivelul

importurilor de soia. La fel de important, schimbarea dietei ar reduce rata mortalității cauzată de bolile cardiovasculare.

Cercetătorii olandezi sunt de părere că suprafețele de teren care ar rămâne neutilizate ca urmare a reducerii consumului și, implicit, a producției de carne, ar trebui păstrate în producția agricolă. În studiu se prezintă două soluții pentru utilizarea lor. Prima ar fi cultivarea acestora cu cereale și alte culturi

vegetale destinate hranei umane. Acest lucru ar fi benefic din două motive. În primul rând, reducerea cu 50% a consumului de carne va duce la o creștere între 10 - 49% a consumului de cereale, care ar putea fi acoperită din noua producție. În al doilea rând, ar crește exporturile de cereale ale UE, având în vedere că producția cerealieră obținută din aceste terenuri agricole ar fi mai mare decât creșterea consumului intern de cereale. A doua variantă

de folosință a terenurilor agricole rămase neutilizate ar fi cultivarea lor cu plante energetice. Această soluție prezintă două avantaje, primul ar fi de ordin economic pentru că s-ar putea produce biocombustibili, care sunt din ce în ce mai căutați pe piețele europene. Al doilea avantaj ar fi unul de mediu pentru că s-ar reduce consumul de combustibili fosili.

Studiul nu răspunde concret la două întrebări foarte importante. Prima ar fi cât de realist este acest scenariu ca, într-un viitor nu foarte îndepărtat, europenii să reducă obiceiul de consum al produselor animale cu până la 50%. În general, obiceiul de consum alimentar se schimbă fie din motive de sănătate sau de protecție a mediului, fie pentru că, pur și simplu, nu mai e la modă să mănânci o anumită categorie de alimente. Acest fenomen poa-

te fi regăsit, deja, raportat la consumul de alimente de origine animală, în aproape toată Europa sub denumirea de „veganism”, dar, cel puțin pentru moment, nu este îmbrățișat de un număr foarte mare de persoane, pentru a contribui la reducerea consumului total de carne. O variantă care poate fi ușor de aplicat și pe care o înaintea autorii studiului, este scumpirea „artificială” a produselor din carne, ouă și lapte. Aceasta s-ar putea realiza prin eliminarea politicilor guvernamentale care încurajează producția zootehnică, sau prin creșterea fiscalității în domeniul zootehnic.

A doua întrebare se referă la cum s-ar putea soluționa dezechilibrele economice pe termen scurt, cauzate de o contractare a industriei de carne de care depind financiar milioane de cetățeni europeni și mii de întreprinderi.

POMI CARE FAC 40 DE SOIURI DIFERITE DE FRUCTE

Sam Van Aken, un artist și, în același timp, om de știință american, de la Universitatea din Syracuse (New York), a creat pomi fructiferi care produc o multitudine de soiuri de fructe cu sâmburi - caise, cireșe, piersici, prune, nectarine sau migdale. Până acum, cercetătorul a creat 16 pomi care produc câte 40

multe soiuri de pomi fructiferi. „În prezent lucrez cu peste 250 de tipuri de fructe cu sâmburi”, a explicat artistul. „Aducând laolaltă toate aceste tipuri într-un singur pom, urmărind o anumită schemă, pot sculpta copacul pentru a arăta așa cum vreau atunci când înflorește”, a adăugat el.

de soiuri de fructe diferite. Ideea proiectului a fost aceea de a favoriza cultura diversității și de a păstra soiuri vechi de fructe, iar avantajul pomilor hibridi este că născ în perioade diferite și au fructe multă vreme, a explicat cercetătorul, potrivit agerpres.ro.

Pentru a obține acest rezultat, Sam van Aken a încrucișat și altoit mai

Cercetătorul a crescut la o fermă din Pennsylvania, iar la maturitate a combinat arta cu agricultura. Artistul spune că s-a inspirat mereu din natură și din relația om-natură. Copacii realizați de Sam van Aken sunt acum expuși la diverse muzee de artă din lume sau în colecții private din toată țara.

POLONIA: ROADĂ MAI MICĂ DE MERE

Fermierii vor înregistra, în acest an, o producție de mere cu 16% sub nivelul celei de anul trecut. Pierderile sunt puse pe seama condițiilor climatice nefavorabile, a înghețului de la începutul primăverii și anumitor boli care au atacat fructele. Potrivit estimărilor autorităților, producția de mere din acest an va fi cu 500.000 de tone sub nivelul celei de anul trecut de 3.000.000 de tone. Polonia este al treilea cel mai mare producător mondial de mere după China și SUA. În 2012, țara a obținut o producție de 2,9 milioane de tone, iar în 2013 - 2,6 milioane de tone.

Pe lista problemelor fermierilor s-ar putea adăuga și un embargo impus de Rusia la importurile de

mere poloneze. Rusia, Belarus și Kazahstan sunt cei mai mari consumatori de mere din Polonia. Alexei Alekseenko, purtătorul de cuvânt al Autorității Sanitar Veterinare din

Rusia, a declarat că doar în situația în care autoritățile poloneze nu îmbunătățesc controlul cu privire la respectarea regulilor fitosanitare va fi impus un astfel de embargo.

PRODUCȚIE RECORD DE OLEAGINOASE

Uniunea Europeană este foarte aproape de a obține o producție record de oleaginoase în această vară, ajutată de condițiile generale bune pe perioada de creștere, au anunțat reprezentanții autorității de monitorizare din partea Uniunii Europene. Estimările privind producția de cereale au rămas la același nivel ca în iunie, deși au fost raportate o serie de îngrijorări cu privire la calitatea recoltelor de iarnă din Germania și a producției de vară din estul Franței. „În toate cele 28 de state europene, prognozele pentru recoltele din 2014 sunt extrem de bune

și peste nivelul înregistrat în ultimii cinci ani”, arată specialiștii europeni. Doar la culturile de orz de vară și grâu dur estimările sunt sub nivelul înregistrat în anii trecuți, fiind afectate de condiții meteorologice nefavorabile.

Producția medie de ra-

piță a fost estimată la 3,32 de tone pe hectar, peste nivelul de anul trecut de 3,21 de tone la hectar. Recoltele din acest an vor fi cu 6,9% peste nivelul de anul trecut și cu 8,4% peste media ultimilor cinci ani. Cele mai mari creșteri ale producției s-au înre-

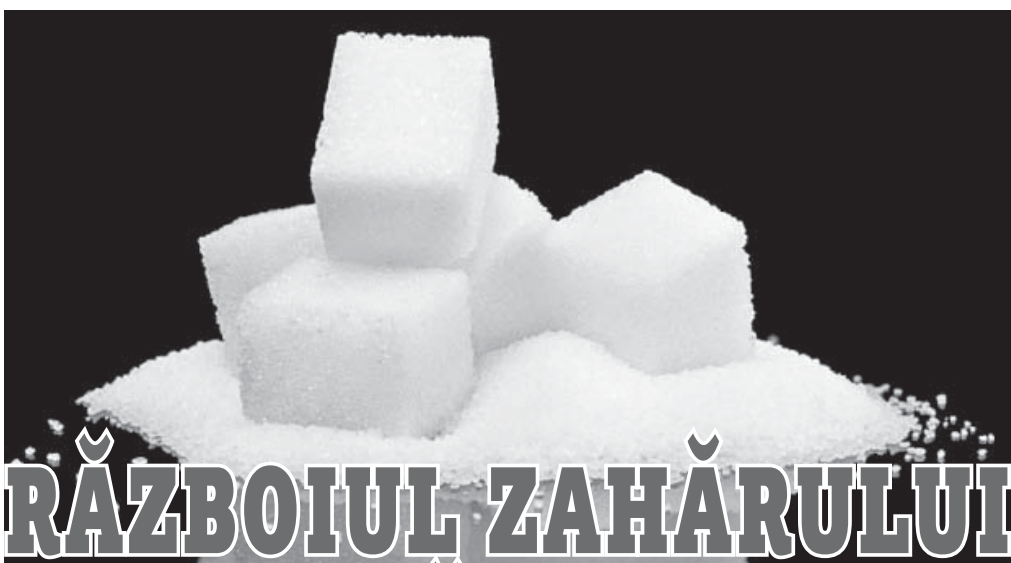
gistrat în Franța și Marea Britanie, unde se prognozează un avans de 13-28% comparativ cu 2013 datorită condițiilor climatice favorabile pe parcursul întregului sezon.

Cel mai mare producător de rapiță din UE, Germania, ar putea înregistra o creștere a producției cu 6% comparativ cu 2013 și cu 11% comparativ cu media ultimilor cinci ani. În ceea ce privește celelalte cereale, se prognozează o producție de 5,80 de tone la hectar pentru grâu moale în acest an, aproape la același nivel cu estimările de luna trecută, dar cu 4% sub media ultimilor cinci ani.

CONTINUĂ

În numărul trecut v-am prezentat poziția oficială a producătorilor de zahăr din R. Moldova, care s-au arătat îngrijorați de o posibilă invazie a pieței locale de către zahărul din trestie. În declarația producătorilor se spunea că aducerea acestui tip de zahăr pe piața moldovenească este inițiativa unui agent economic, care produce conserve din fructe și legume. Producătorii au declarat că dacă se va întâmpla acest lucru, toți cei implicați în industria zahărului vor suferi pierderi mari și nu vor putea supraviețui din punct de vedere economic.

Agentul economic vizat de comunicatul Uniunii Producătorilor de Zahăr din Moldova (UPZM) a ieșit la rândul lui cu o declarație de presă, în care susține necesitatea de a studia detaliat situația de pe piața zahărului din Moldova. El susține că în spatele declarației producătorilor de zahăr s-ar afla un anume monopolist, care încearcă să păstreze controlul asupra pieței zahărului din țară. Potrivit agentului respectiv, din anul 2004 președintele UPZM este Alexander Koss, care conduce și „Sudzucker Moldova”, ce deține cota de 70% din piața de zahăr moldovenească și care a importat aproape 90% din volumul total de zahăr.

Compania „Orhei-Vit”, pentru că despre ea vorbim, susține că nu are datorii față de „Sudzucker Moldova” și declară că până în 2011 a avut relații strânse cu această companie, dar care au fost încetate din cauza majorării sistematice nejustificate a prețurilor la acest produs. În scrisoare se spune că acuzațiile din partea UPZM nu sunt susținute de alte companii, membre ale uniunii.

UPZM din Moldova a ieșit cu o nouă declarație în presă semnată de către directorul executiv a Asociației Producătorilor de Zahăr din Moldova, Raisa Bejan. Potrivit ei, Uniunea Producătorilor de Zahăr consideră că în mass-media are loc o campanie orientată spre distrugerea industriei zahărului din sfeclă de zahăr. Această campanie ar fi inițiată de agentul economic de care am vorbit mai sus și este o încercare de război față

de UPZM, pentru faptul că, în 2012 aceasta i-ar fi zădărnicit o tentativă de a importa ilegal zahăr.

Raisa Bejan a menționat că industria zahărului din Moldova astăzi se dezvoltă și reprezintă un domeniu strategic pentru nordul țării. Cifra de afaceri a industriei a depășit 1,5 mlrd lei anual, zahărul moldovenesc fiind exportat nu doar în țările UE, dar și în Uniunea Vamală, unde prețurile pentru resursele energetice sunt net inferioare. În aceste condiții investitorii europeni și producătorii agricoli locali continuă să investească sute de milioane de lei în dezvoltarea producerii de zahăr din sfeclă în Moldova. Raisa Bejan a subliniat că orice agent economic poate importa zahăr de pe piețele externe, în conformitate cu contingentele tarifare prevăzute pentru Moldova în acordul Organizației Mondiale a Comerțului (6.500 de tone) și autorizațiile suplimentare, acordate de către Ministerul Economiei, în caz de deficit. Zahărul este importat conform unui principiu echitabil, stabilit de OMC: „primul venit, primul servit”.

În anul 2012 șase companii, inclusiv „Orhei-Vit”, au importat zahăr, se spune în declarație. În 2013 - două, preponderent „Sudzucker Moldova”, iar zahărul care să acopere deficitul de pe piața internă a fost importat timp de 4 luni și orice întreprindere a putut să-l importe în această perioadă. Însă, spune Bejan, majorității consumatorilor industriali din republică, la fel ca și colegilor săi din UE, le convine faptul că zahărul

le este furnizat de companiile autohtone producătoare de zahăr, în baza unor contracte pe termen lung, cu reduceri substanțiale și vacanțe de achitare a datoriilor. Anume datorită acestui fapt, producătorii de zahăr și-au asumat responsabilitatea de a-și asigura cu zahăr proprii clienți. Potrivit Raisei Bejan, UPZM consideră că acțiunile celor care au inițiat campania în media, sunt o încercare de a distruge actualele condiții-cadru ale pieței zahărului. Conform informațiilor deținute de UPZM, scopul campaniei mass-media este un lobby în scopul deschiderii pieței moldovenesti pentru zahărul din trestie.

Producătorii de zahăr din Moldova menționează că tema așa-zisei liberalizări a pieței moldovenesti este inițiată de „lobby-ul trestiei” în fiecare an. În acest an conflictul a ajuns la un nou nivel, pentru că în iulie 2012, „Orhei-Vit” a încercat să aducă în Moldova 200 de tone de zahăr, ignorând legislația, fără autorizări și confirmări de laborator ale provenienței zahărului din sfeclă. Atunci UPZM a informat oficial instanțele competente din țară, iar Departamentul Vamal a confiscat acest zahăr și a amendat compania.

Uniunea Producătorilor de zahăr atenționează asupra faptului că, la doar două luni după tentativa de import ilegal, nimic nu a împiedicat compania „Orhei Vit” să importe legal 100 de tone de zahăr din sfeclă. La fel, nimeni nu împiedică această companie să cumpere zahăr potrivit cotelor prevăzute de convenția OMC. Semnatarul declarației a subliniat că producătorii de zahăr care fac parte din UPZM, au stabilit relații reciproc-avantajoase cu consumatorii industriali din republică. Orice probleme dificile și conflicte de interese sunt soluționate în mod civilizat și competent în cadrul Consiliului de produs „Sfeclă de zahăr, zahăr și produse derivate” din cadrul Ministerului Agriculturii.

CERERI ȘI OFERTE

Perioada 17-30 iulie 2014 (www.agravista.md)

Nume produs	Descrierea produsului	Cantitate	Regiune
Echipamente agricole	Vând cuptor de copt pâine.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Produse apicole	Vând 4 T de miere poliflor	4 tone	Glodeni, s.Bolotina, Telefon: 069718891
Produse apicole	Vând 500 l. de miere de rapiță	500 litru	Glodeni, s.Bolotina, Telefon: 069718891
Floarea-soarelui	Vând 2t de floarea-soarelui	2 tone	Glodeni, s.Bolotina, Telefon: 069718891
Grâu	Vând grâu pentru panificație.	100 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând moara de grâu, capacitatea de 1 tona/h	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Am în vânzare încărcător pentru sfecla de zahăr.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând frigider cofetărie, în stare foarte bună.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vindem vitrină frigorifică.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând cernator.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând moară de crupe, capacitatea de 500 kg/h.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând tractor T-70, în stare bună.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând tractor IOMZ, în stare bună.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând tractor T-150, în stare bună.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 060006888
Echipamente agricole	Vând oloiniță, capacitatea de 200 kg/h.	1 unitate	Drochia, s. Antoneuca Telefon: 060006888
Varză	Comercializez varză.	1 tonă	Drochia, s. Chetrosu Telefon: (252) 54193
Roșii	Comercializăm roșii din seră.	500 kg	Drochia, s. Chetrosu, Telefon: (252) 54193
Ardei dulce	Vând ardei dulci.	1 tone	Drochia, s. Chetrosu, Telefon: (252) 54193
Castraveți	Vând castraveți de seră.	nelimitat	Drochia, s. Chetrosu, Telefon: (252) 54193
Gogoșari	Avem în vânzare gogoșari.	500 kg	Drochia, s. Chetrosu, Telefon: (252) 54193
Vinete	Avem în vânzare vânată.	500 kg	Drochia, s. Chetrosu, Telefon: (252) 54193
Ceapă	Compania comercializează ceapă.	30 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 069194978
Roșii	Compania comercializează roșii.	50 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 069194978
Ardei dulce	Compania comercializează ardei dulce.	90 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 069194978
Gogoșari	Compania comercializează gogoșari.	5 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 069194978
Morcov	Compania comercializează morcov.	5 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 069194978
Sfeclă roșie	Compania comercializează sfeclă roșie de masă.	3 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 069194978
Varză	Compania comercializează varză.	12 tone	Drochia, s. Antoneuca, Telefon: 069194978
Vinete	Vindem vânată.	3 tone	Drochia, s. Sofia, Telefon: (252) 27032, (252) 30320
Ardei dulce	Vindem ardei dulce.	7 tone	Drochia, s. Sofia, Telefon: (252) 27032,(252) 30320
Ceapă	Vindem ceapă.	4 tone	Drochia, s. Sofia, Telefon: (252) 27032,(252) 30320
Castraveți	Vindem castraveți din câmp.	300 kg	Drochia, s. Sofia, Telefon: (252) 27032,(252) 30320
Roșii	Comercializăm roșii.	2 tone	Drochia, s. Popeștii de Jos, Telefon: (252) 27032, 079386420
Mere	Comercializăm mere timpurii	10 tone	Drochia, s. Popeștii de Jos, Telefon: (252) 27032, 079386420
Produse apicole	Comercializăm miere de albine ambalată în borcane.	100 unitate	Drochia, s. Popeștii de Jos, Telefon: (252) 27032, 079386420
Produse apicole	Comercializăm miere de albine cu kilogramul.	500 kg	Drochia, s. Popeștii de Jos, Telefon: (252) 27032, 079386420
Prune	Prune Cabardinka Raniya	60 tone	Orhei, satul Mălăiești, Telefon: (235) 51648, 079535158, Fax: (235) 51648

Mai multe informații găsiți pe www.agravista.md

Responsabilitatea pentru veridicitatea ofertelor plasate aparține www.agravista.md

DORIȚI SĂ ÎNCEPEȚI O AFACERE și nu știți în ce domeniu să investiți?**DORIȚI SĂ LUAȚI PREȚ BUN**
PE PRODUCȚIA CRESCUTĂ CU MULTĂ MUNCĂ?**Abonați-Vă la ziarul****AGROmedia**inform**ȘI VEȚI PRIMI:**

- ✓ informații despre prețuri pe diferite piețe agricole din țară;
- ✓ cereri și oferte de producție agroalimentară;
- ✓ recomandări ale specialiștilor în agricultură despre:

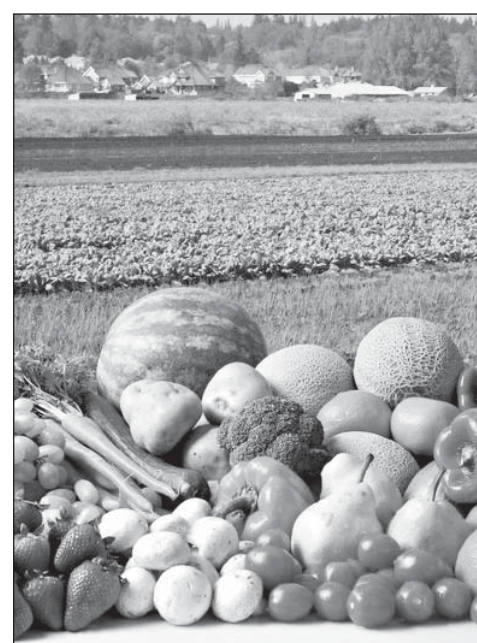
**Toate acestea la un preț
rezonabil de numai****132 de lei**
pentru abonament anual

- creșterea legumelor în seră și câmp deschis,
- îngrijirea livezilor și viilor,
- creșterea animalelor,
- idei de afaceri profitabile argumentate economic.

Prețuri de abonare (lei)

1 lună	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni*
12	36	72	108	132

* august vacanță

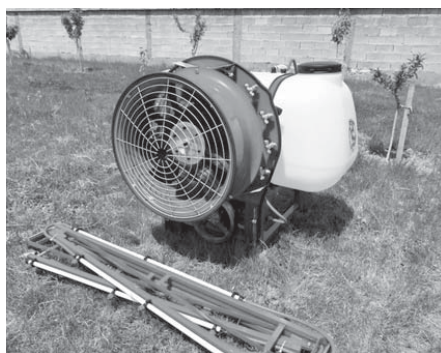
Abonamente la ziarul AGROMEDIAINFORM
pot fi perfectate în toate oficiile poștale.**Index de abonare: PM 21948****Ozonteh IMPEX S.R.L. vă propune calitate și precizie japoneză la prețuri mici**

■ Tractoare compacte japoneze de la 12 la 70 cai putere atât de mâna a doua, cât și noi

■ Asistență tehnică
■ O gama larga de utilaj nou pentru aceste tractoare precum:

- Plug cu 2, 3 și 4 stupiți
- Stropitoare combinată (dotată atât cu ventilator pentru stropit în vie, cât și cu brațe pentru stropitul culturilor de câmp)

- Grapă cu discuri
- Cultivatoare
- Cositoare cu rotor
- Cositoare plată
- Burghiu de săpat gropi
- Remorcă simplă sau bascula-bilă
- Tocător de crengi

AVANTAJE:

CALITATE SUPERIOARĂ
CONSUM REDUS
TRACȚIUNE 4x4
LONGEVITATE
STARE TEHNICĂ EXCELENTĂ
PUTERNICĂ ȘI COMPACTĂ
PREȚ MIC

Pentru comoditate tractoarele și agregatele au fost expuse pe o suprafață special amenajată ce se află în or. Strășeni la adresa: str. Ștefan Cel Mare 92/c. Terenul este amplasat exact lângă Gara Auto, pe traseul național Chișinău – Ungheni.

PENTRU INFORMAȚII SUPLIMENTARE NU EZITAȚI SĂ NE CONTACTAȚI:

Ozonteh IMPEX S.R.L.

Chișinău, str. Mitropolitul Varlaam 84/12
Mob.: 0698 98 123 - Nicolae
mob.: 0685 98 250 - Nicolae
mob.: 0680 91 611 - Robert
mob.: 0690 52 772 - Ion

Oficiu: 0 (22) 22 89 52
E-mail : ozonteh@gmail.com
www.TehnicaAgricola.md

Toate piesele de schimb la tractoarele importate
Prețuri accesibile - suntem importatori direcți din Japonia